

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 13.3.2000
KOM(2000) 147 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN
OM FORANSTALTNINGER TIL GENNEMFØRELSE AF ARTIKEL 299, STK. 2**

REGIONERNE I DEN EUROPÆISKE UNIONS YDERSTE PERIFERI

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	s. 5
I. <u>STATUS</u>	s. 8
A. <u>INDSATSEN Gennem FINANSIELLE INSTRUMENTER</u>	s. 8
1. STRUKTURFONDENES INTERVENTIONER	s. 8
<i>Gennemførelse af programmerne</i>	s. 10
<i>Evaluering</i>	s. 11
2. LÅN FRA DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK	s. 12
B. <u>DEN POLITISKE INDSATS</u>	s. 14
1. LANDBRUG	s. 14
<i>De fælles markedsordninger</i>	s. 14
<i>Landbrugsafsnittet i POSEI</i>	s. 14
- <i>Den særlige forsyningsordning</i>	s. 15
- <i>Særlige støtteordninger til lokale landbrugsprodukter</i>	s. 15
2. FISKERI	s. 16
3. SKATTEFORHOLD	s. 17
4. TOLD	s. 18
5. STATSSTØTTE	s. 19
<i>Anden statsstøtte end landbrugsstøtte</i>	s. 19
<i>Landbrugsstøtte</i>	s. 21
6. STØTTE TIL SMÅ OG MELLESTORE VIRKSOMHEDER, HÅNDVÆRK OG TURISME	s. 22
7. ENERGI	s. 23
<i>Generelle foranstaltninger</i>	s. 23
<i>En særlig foranstaltning</i>	s. 24
8. TRANSPORT	s. 24
<i>Lufttransport</i>	s. 25
<i>Søtransport</i>	s. 25
9. FORSKNING OG UDVIKLING	s. 25
10. INFORMATIONSSAMFUND	s. 26
11. MILJØ	s. 27
12. REGIONALT SAMARBEJDE	s. 28
C. <u>SAMLET STATUS</u>	s. 29

II. FREMTIDEN	s. 33
<i>Artikel 299, stk. 2</i>	s. 33
En strategi for bæredygtig udvikling i regionerne i den yderste periferi	s. 33
 A <u>FUNDAMENTET, DE TRADITIONNELLE PRODUKTER</u>	s. 35
1. Landbrug	s. 35
2. Fiskeri	s. 37
 B <u>IGANGSÆTNING AF ET ØKONOMISK OPSVING I REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI</u>	s. 39
1. INSTRUMENTER	s. 39
a. Strukturfondene	s. 39
b. Lån fra Den Europæiske Investeringsbank	s. 40
c. Statsstøtte	s. 41
<i>Statsstøtte i andre sektorer end landbrug, fiskeri og transport</i>	s. 41
<i>Landbrugsstøtte</i>	s. 42
<i>Statsstøtte i fiskerisektoren</i>	s. 42
<i>Statsstøtte til transport</i>	s. 42
d. Skatteforhold	s. 43
<i>Indirekte beskatning</i>	s. 43
<i>Direkte beskatning</i>	s. 47
e. Told	s. 47
2. DE STRATEGISKE OMRÅDER	s. 49
a. Støtte til små og mellemstore virksomheder, håndværk og turisme	s. 49
b. Transport	s. 51
c. Energi	s. 53
d. Miljø	s. 55
e. Informationssamfundet	s. 56
f. Forskning og udvikling	s. 58
 C <u>DET INTERNATIONALE MILJØ OG REGIONALT SAMARBEJDE</u>	s. 59
 KONKLUSION	s. 61
BILAG	s. 63

INDLEDNING

På sit møde i Köln opfordrede Det Europæiske Råd Kommissionen til at forelægge Rådet en rapport om foranstaltningerne til gennemførelse af EF-traktatens nye artikel 299, stk. 2, i forhold til regionerne i den yderste periferi.

Kommissionen har endvidere modtaget memoranda om dette emne fra de syv regioner i den yderste periferi sammen, i marts 1999, og fra hver af de tre berørte medlemsstater i november-december 1999. Desuden afholdt Kommissionen et partnerskabsmøde om dette spørgsmål den 23. november 1999 med deltagelse af repræsentanter for de berørte stater og regioner.

Kommissionen har nøje gennemgået disse memoranda og har noteret sig de indlæg, der blev fremsat på partnerskabsmødet. Disse elementer har været særdeles nyttige ved evalueringen af disse regioners situation, resultaterne af Den Europæiske Unions indsats for dem og udsigterne for fremtiden.

Denne rapport er svaret på opfordringen fra Det Europæiske Råd.

Regionerne i den yderste periferi

Den Europæiske Union har syv regioner i sin yderste periferi:

- den spanske autonome region De Kanariske Øer;
- de fire franske oversøiske departementer (**DOM**): **Guadeloupe, Guyana, Martinique og Réunion;**
- de portugisiske selvstyrende regioner **Azorerne** og **Madeira.**

Disse regioner i den yderste periferi har en ganske speciel og kompleks situation i Den Europæiske Union. Deres naturlige forudsætninger er præget af deres status som øsamfund (seks ud af de syv regioner er øer, og Guyana ligger helt omsluttet af Amazonskoven), de har et subtropisk og tropisk klima og en ofte stærkt kuperet og vulkansk topografi og ligger meget afsides i forhold til det europæiske kontinent, samtidig med at de i de fleste tilfælde ligger tæt på mindre udviklede tredjelande. Deres befolkningstæthed er med en enkelt undtagelse ret høj, med over 210 indbyggere pr. km² på De Kanariske Øer og over 320 på Madeira og mellem 240 og 360 i DOM med undtagelse af Guyana, der tværtimod har under 2 indbyggere pr. km².

Demografisk, økonomisk og territorialt vejer de kun lidt i forhold til den samlede Union: de har en befolkning på 3,7 mio. indbyggere, dvs. nøjagtig 1% af befolkningen i Den Europæiske Union og under 0,5% af arealet, hvis man ser bort fra Guyana eller over 3%, hvis Guyana regnes med. Socioøkonomisk har de et BNP, der gennemsnitligt ligger på 59% af BNP i EU (næsten 75% på De Kanariske Øer, men kun mellem 40 og 55% i de øvrige), og de fleste har en meget høj arbejdsløshed, især blandt de unge.

Disse regioners afsides beliggenhed og også deres interne spredning, som det er tilfældet med Azorerne, er en meget stærk bremse for deres udvikling, og deres beskedne størrelse giver ikke mulighed for at rentabilisere store investeringer og opnå stordriftsfordele. Deres « import » - herunder leverancer fra deres respektive moderlande, der udgør den væsentligste del, for eksempel 80% i DOM – er flere gange større end deres « eksport ». Sammenfattende er seks af dem, med undtagelse af De Kanariske Øer, blandt de syv fattigste regioner i Den Europæiske Union regnet i BNP pr. indbygger. Fem af dem har de højeste arbejdsløshedstal, gennemsnitligt dobbelt så høje som Unionens niveau, og endda tre gange så høje, hvis man ser bort fra Madeira og Azorerne, hvor disse tal ligger på omkring halvdelen af Fællesskabets gennemsnit.

Den Europæiske Unions politik for regionerne i den yderste periferi

Den Europæiske Union har anerkendt begrebet beliggenhed i Fællesskabets yderste periferi og har taget hensyn til disse regioners særlige forhold, så de kan blive fuldt integreret i det europæiske rum og blive omfattet af fællesskabspolitikkerne, samtidig med at de kan samarbejde med de stater og territorier, der omgiver dem. Retningslinjerne for denne strategi er fastlagt i de særlige programmer for bestemte regioner som følge af disses afsides beliggenhed og ø-karakter for de franske oversøiske departementer (DOM) (POSEIDOM, i 1989), De Kanariske Øer (POSEICAN, i 1991), Azorerne og Madeira (POSEIMA, i 1991). For De Kanariske Øers vedkommende skal også nævnes forordningen om anvendelse af fællesskabsretten på De Kanariske Øer (forordning EF 1911/91). Formålet var, gennem strukturfondene og en tilpasning af de forskellige fælles politikker sammen med de berørte stater og regioners egen indsats, at bidrage til at fremme udviklingen og den produktive beskæftigelse i disse regioner. Denne udvikling skulle være økologisk bæredygtig, socialt afbalanceret og baseret på en langsigtet strategi. Ved gennemførelsen af dem har man anvendt princippet om partnerskab mellem Kommissionen, medlemsstaten og de berørte regioner.

POSEI-programmerne er ledetråden for støttepolitikken for de fjerntliggende regioner. Den underliggende ide er at sikre en fuldstændig anerkendelse af de særlige forhold og strukturelle og vedvarende vanskeligheder, disse regioner har som følge af deres beliggenhed i den yderste periferi, der på den måde adskiller dem fra de øvrige øområder, der ligger mindre afsides og også fra de øvrige regioner, der er omfattet af "mål 1", således at der gennem en horisontal strategi kan blive taget højde for dem i alle Fællesskabets aktioner.

I årenes løb og i takt med de forandringer, Den Europæiske Union har gennemgået, er man imidlertid blevet opmærksom på, at det er nødvendigt at have et mere solidt retsgrundlag for strategien for den meget afsides beliggenhed. Dette retsgrundlag er blevet indført med Amsterdam-traktaten. Den indeholder en ny artikel –artikel 299, stk. 2– der er en ajourføring og styrkelse af bestemmelserne i den tidligere artikel 227, stk. 2, (der var begrænset til de franske oversøiske departementer) og udvider dem til at omfatte alle regionerne i den yderste periferi. Dette nye retsgrundlag bør gøre det lettere at konsolidere resultaterne af POSEI-programmerne og give en mere sikker basis for den fremtidige europæiske integration.

Denne rapport illustrerer denne strategi. Første del (**status**) indeholder en beskrivelse af Fællesskabets indsats indtil nu og virkningerne heraf på disse regioners udvikling: en

effektiv indsats, der dog skal videreføres, fordi de handicap, der er forbundet med en beliggenhed i den yderste periferi, er permanente. I anden del (**fremtiden**) skitseres de foranstaltninger, der gennem artikel 299, stk. 2, har til formål at fortsætte og styrke den iværksatte indsats.

I. STATUS

Politikken for regionerne i den yderste periferi er blevet ført i henhold til POSEI-programmerne gennem to aktionstyper. Dels har strukturfondene gjort en meget markant indsats. Dels har Fællesskabet kunnet tilpasse sine forskellige politikker, så der har kunnet findes en løsning på de disse regioners særlige vanskeligheder. I **BILAG I** findes oversigter over de vigtigste foranstaltninger, der er truffet.

A. INDSATSEN GENNEM FINANSIELLE INSTRUMENTER

1. STRUKTURFONDENES INTERVENTIONER

De syv regioner i den yderste periferi er berettigede til støtte fra strukturfondene, og de har i henhold hertil - regionalpolitikens « mål 1 » - været omfattet af programmer, der er blevet medfinansieret af Den Europæiske Union i perioderne 1989-1993 og 1994-1999. Som det er forudsat i POSEIDOM-programmet, tages der i strukturinterventionerne højde for de ekstra handicap, der følger af den afsides beliggenhed og regionernes status som øsamfund.

De ressourcer, der er blevet tildelt regionerne i den yderste periferi inden for rammerne af mål 1, er således kommet op på et særdeles højt niveau. Nedenstående **tabel 1 og 2** viser de samlede bevillinger fra strukturfondene for hver af regionerne og for hver periode og giver en sammenligning af, hvor høj en EU-støtte der er tildelt i forhold til de øvrige regioner under mål 1 og i forhold til samtlige støtteberettigede områder. Det ses blandt andet, at denne støtte er blevet næsten fordoblet i løbet af den sidste periode, og at der på det tidspunkt i forhold til indbyggertal blev givet ca. 20% mere til De Kanariske Øer og DOM, end der blev bevilget til de øvrige mål 1-regioner, og over 100% mere til Azorerne og Madeira.

De nye principper, der blev indført med reformen i 1989, har været medvirkende til, at der blev defineret udviklingsstrategier på mellemlang sigt, hvori der tages hensyn til de fjerntliggende regioners særlige handicap. Udarbejdelse af regionale udviklingsplaner og iværksættelse heraf har gjort det muligt at udvikle partnerskabet med de regionale instanser. Der er grund til at fremhæve, at de programmeringsdokumenter, der er vedtaget for hver region og for hver af de to programmeringsperioder, har afspejlet de bekymringer, der blev givet udtryk for på regionalt og lokalt plan.

TABEL 1

BEVILLINGER FRA STRUKTURFONDENE
(EFRU, ESF, FIUF, EUGFL, udviklingssektionen)
 (i mio. EUR)

	1989-1993 Mål 1 + IC	1994-1999 Mål 1	1994-1999 REGIS II	1994-1999 I ALT
De Kanariske Øer	860	1.622	231	1.853
Azorerne	357	616	81	697
Madeira	319	369	64	433
Guadeloupe	200	360	62,5	422,5
Guyana	92	172	29	201
Martinique	192	344	62,5	406,5
Réunion	432	688	119	807
I ALT	2.452	4.171	649	4.820

TABEL 2

DEN EUROPÆISKE STØTTEINTENSITET
 (perioden 1994-1999)

	Befolkning (i tusinde indbyggere)	Bevilling fra strukturfondene (i mio. EUR)	Bevilling pr. indbygger (i tusinde EUR)
De Kanariske Øer	1.526	1.836	1.203
Azorerne – Madeira	494	1.109	2.245
DOM	1.454	1.792	1.232
Mål 1 i alt	92.151	93.972	1.019
De øvrige regionale mål i alt (2, 5b og 6)	94.502	22.919	243

Gennemførelse af programmerne

I betragtning af de meget afsides beliggende regioners strukturelle handicap og deres udviklingsefterslæb, har de programmer, Den Europæiske Union har samfinansieret for hver af disse regioner i løbet af de to perioder 1989-1993 og 1994-1999, haft som prioriterede mål at styrke tilvejebringelsen af infrastruktur, udvikle de beskæftigelsesskabende produktive sektorer og forbedre de menneskelige ressourcer. Endvidere tog Kommissionen allerede i 1989 et særligt fællesskabsinitiativ for regioner i den yderste periferi, under navnet REGIS, der blev forlænget i 1994. Budgetbevillingerne på 200 mio. for perioden 1989-1993 steg til 600 mio. for perioden 1994-1999. Programmernes prioriteter afspejler de udviklingsvalg, der blev truffet på regionalt plan.

Etablering eller drift af infrastrukturer til forbedring af kontakten med omverdenen er det mest opsigtsvækkende og også mest symbolske aspekt ved de projekter, Den Europæiske Union har medfinansieret i hver af disse regioner. Disse projekter bidrager nemlig direkte til at mindske de handicap, der er forbundet med en status som øsamfund og den afsides beliggenhed gennem bedre fly- og søfartsforbindelser for hver af regionerne. Der er ligeledes gennemført aktioner inden for avanceret kommunikationsteknologi (telekonference, telediagnostik, telematik, kabelføringer til net). Internt har alle regioner foretaget en betydelig udbygning af deres vej anlæg, og i visse tilfælde er der også gennemført aktioner for udvikling af den kollektive trafik. På flere områder er infrastrukturernes til støtte for de økonomiske aktiviteter blevet styrket for at imødekomme de stigende behov. Der er blevet lagt særlig vægt på miljøbeskyttelse for at nedbringe forureningen gennem forvaltning og behandling af affald og spildevand fra industrier og husholdninger.

En betydelig del af fællesskabsfinansieringen er ligeledes blevet brugt til modernisering og styrkelse af de produktive sektorer, for at bidrage til at skabe eller fastholde arbejdspladser. Denne støtte har omfattet en ret bred vifte af aktioner: ud over den traditionelle direkte støtte til investeringer er der i de seneste år, om end stadig i beskedent omfang, blevet anvendt finansieringstekniske ordninger (garantiordninger, styrkelse af egenkapital, rentegodtgørelser osv.), der kan virke som løftestang for mobilisering af ressourcer på kapitalmarkederne. Den offentlige støtte omfattede desuden elementer uden for virksomhedernes aktivitet, som virksomhedernes ejendomsforhold, industriområdernes levedygtighed, tilvejebringelse af fælles tjenesteydelser, udvikling af projekter om anvendt forskning og teknologioverførsel, anvendelse af nye kommunikationsteknologier.

På landbrugsområdet er der gennemført særlige aktioner med henblik på at tilskynde producenterne inden for de traditionelle områder (bananer, rør/sukker/rom) til at fremme diversificering samt anvendt forskning og forsøg. Inden for fiskeri og akvakultur har regionerne i den yderste periferi som helhed kunnet få finansiering til projekter vedrørende bygning og modernisering af skibe, akvakultur, anlæg af fiskerihavne, forarbejdning og markedsføring.

Den høje arbejdsløshed i mange fjerntliggende regioner og behovet for kvalificeret arbejdskraft som følge af udviklingen i de produktive sektorer kræver en hurtig modernisering og tilpasning af erhvervsuddannelsesapparatet. I alle regioner er der opført uddannelsesinstitutioner for at øge kapaciteten og opfylde de særlige behov i visse sektorer, og der er igangsat erhvervsuddannelser.

Evaluering

For perioderne 1989-1993 og 1994-1999 blev de programmer, Den Europæiske Union samfinansierede, gennemført i deres helhed i hver af regionerne, selv om det krævede større eller mindre programændringer. Der blev i hver af regionerne, foretaget evalueringer, der viste, at der var iværksat passende procedurer for overvågning og forvaltning, hvilket gjorde det muligt at udvikle et partnerskab med de lokale instanser. Hvordan har disse samfinansierede programmer påvirket den økonomiske situation og beskæftigelsen i de fjerntliggende regioner?

Hvad angår for det første **tilvejebringelsen af infrastruktur**, kan det konstateres, at hver regions tilgængelighed er blevet klart forbedret, hvilket er til fordel for både lokalbefolkningerne og turisterhvervene. Styrkelsen og moderniseringen af havneinfrastrukturen har ligeledes bidraget til at mindske øernes omkostninger til behandling af fragt. Det samme kan konstateres, for så vidt angår forbedring af vandressourcer og produktion af energi. Endvidere har arbejdet med de store infrastrukturprojekter bidraget afgørende til at udvikle bygge- og anlægssektoren og opretholde aktiviteten.

Hvad herefter angår **menneskelige ressourcer**, kan virkningerne af de fremskridt, der er gjort i uddannelsesudbuddet, ofte først analyseres på mellemlang og lang sigt. Beskæftigelsessituationen er foruroligende på De Kanariske Øer og i de franske oversøiske departementer, hvoraf visse har den højeste arbejdsløshed i Den Europæiske Union. For de franske departementers vedkommende er denne situation ligeledes knyttet til udviklingen i migrationsstrømmene til moderlandet.

For de **produktive sektorer** kan det endelig konstateres, at den indsats, der er gjort, har bidraget til at øge virksomhedernes produktivitet og tilpasningen af udbuddet til de lokale afsætningsmuligheder og til eksport, som det især er tilfældet for landbrug og fødevareindustrien. Der er bevilget betydelige finansielle midler til modernisering af de traditionelle produktområder (bananer, rør, sukker, rom), således at de kan opretholdes, men også til diversificering for at bidrage til at øge selvforsyningen af det lokale marked. Imidlertid kan det incitament, virksomhederne har fået gennem den offentlige støtte til at udvikle eller modernisere produktionsprocesserne, ikke virke uden hensyntagen til de særlige begrænsninger, der gør sig gældende for økonomierne i den yderste periferi. Det indebærer, at en række elementer, der er afgørende for investeringsbeslutningerne, såsom anvendelse af konkurrenceregler, skattesystem, sociale omkostninger eller tekniske standarder skal inddrages. Strukturfondenes finansielle interventioner må derfor ses inden for rammerne af alle Den Europæiske Unions øvrige politikker.

2. LÅN FRA DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK

I perioden 1994-98 bevilgede EIB individuelle lån, i de fleste tilfælde til offentlige institutioner i de afsides liggende regioner, til et beløb på 553 mio. EUR, heraf 195 mio. i 1998.

TABEL 3

**INDIVIDUELLE LÅN PR. REGION I 1998 OG 1994-98
(I MIO. EUR)**

	1994 –1998	1998
De Kanariske Øer	248	47
Azorerne	6	6
Madeira	166	74
Guadeloupe	38	-
Guyana	-	-
Martinique	-	-
Réunion	95	68
I ALT	553	195

En stor del af denne finansiering er blevet bevilget til infrastrukturprojekter: anlæg eller forbedring af veje, lufthavne osv.

Hvordan har anvendelsesintensiteten været for EIB-lånene i regionerne i den yderste periferi? I nedenstående **tabel 4** sættes de enkelte lånebeløb pr. indbygger i forhold til de lånebeløb, banken har bevilget til regionaludvikling i samtlige Unionens regioner.

TABEL 4**INDIVIDUELLE LÅN PR. INDBYGGER
(PERIODEN 1994 - 1998)**

	Befolkning (i tusinde indbyggere)	Lån (i mio. EUR)	Lån pr. indbygger (i EUR)
De Kanariske Øer	1.526	248	162,5
Azorerne – Madeira	494	172	348,2
DOM	1.454	133	91,5
Mål 1 i alt	92.151	24.371	264,4

Ovenstående tal viser, at lånebeløbet pr. indbygger i de fjerntliggende regioner, med undtagelse af de portugisiske regioner, har været betydeligt lavere end gennemsnittet for Unionens territorier. Endvidere viser en sammenligning af låneintensiteten mellem regionerne i den yderste periferi og de respektive kontinentale territorier også i alle tilfælde en langt lavere anvendelse i disse regioner.

Det skal bemærkes, at der skal søges om lån fra EIB, og at de projekter, der ønskes finansieret, skal opfylde bankmæssige kriterier. Desuden kan det være en hindring (vindikationseffekt) for en mere omfattende anvendelse af finansiering, der skal tilbagebetales, at infrastrukturer i de fjerntliggende regioner i langt højere grad finansieres gennem strukturfondene, hvor der ikke er tilbagebetalingspligt.

B. DEN POLITISKE INDSATS

POSEI-programmerne er baseret på de to principper om de fjerntliggende regioners tilhørsforhold til Fællesskabet og anerkendelsen af den regionale realitet, der er karakteriseret ved de berørte regioners særlige forhold og begrænsninger i forhold til hele Den Europæiske Union.

Der er således blevet vedtaget over 700 retsakter (jf. oversigten over de vigtigste EU-foranstaltninger i **BILAG I**). Endvidere er der forud for hvert initiativ fra Kommissionen gået partnerskabskontakter med staterne og de berørte regioner. Der er naturligvis først og fremmest fokus på de politikker, der er nævnt i POSEI-programmerne (landbrug, fiskeri, skatteforhold, regler om statsstøtte, transport osv.). Men i overensstemmelse med principperne i programmerne har Fællesskabet herudover, i takt med at fællesskabsaktionerne er blevet udviklet på nye områder, været særligt opmærksom på anvendelsen af dem i regionerne i den yderste periferi. Det er for eksempel tilfældet med foranstaltninger til fordel for SMV og foranstaltninger til fremme af adgangen til informationssamfundet. Endelige bør det bemærkes, at disse regioner i visse tilfælde er omfattet af undtagelser, der i kraft af deres natur kan påføre Fællesskabets budget et indtægtstab.

1. LANDBRUG

Landbruget er en grundpille som følge af sin betydning for det regionale BNP, men også for social balance og stabil beskæftigelse, egnsudvikling og miljø.

Den fælles landbrugspolitik (PAC) anvendes i fuldt omfang på landbrugsproduktionen i de fjerntliggende regioner gennem de fælles markedsordninger (FMO) og gennem rammeprogrammet "POSEI", der har et stort landbrugsafsnit, og som har til formål at give mulighed for at tilpasse de fælles politikker for at tage hensyn til de særlige forhold i disse regioner.

DE FÆLLES MARKEDSORDNINGER

De lokale landbrugsprodukter (oksekød, mælk, korn osv.) er på samme måde som alle Fællesskabets produkter omfattet af de fælles markedsordninger under PAC ligesom de mere typiske produkter som bananer, sukker, ris, ananas. Det skal især bemærkes, at man med FMO for bananer har ønsket at tage hensyn til fællesskabsproduktionens interesser via udligningsstøtteordningen, der sikrer, at EU-producenternes indtægter opretholdes. Disse foranstaltninger giver sig udslag i store beløb på budgettet (som eksempel kan nævnes, at udgifterne for 1999 til FMO for bananer beløb sig til 178 mio. €, i det foreløbige budgetforslag for 2000 er der afsat 252 mio. € til samme sektor).

LANDBRUGSAFSNITTET I POSEI

Landbrugsafsnittet i POSEI er vigtigt og vedvarende, idet det afhjælper de strukturelle handicap (specielle terrænforhold og klima, særdeles afsides beliggenhed, små brug osv.) og de særlige begrænsninger (manglende stordriftsfordele, afhængighed, meget høje produktionsomkostninger osv.) Det finansieres af EUGFL-Garantisektionen (omkring 200

mio. €/år) og omfatter bl.a. to typer foranstaltninger¹. Anvendelse og vægtning af disse foranstaltninger varierer regionerne imellem og afspejler valg af økonomisk udvikling og de lokale forhold (jf. **tabellen i BILAG II**).

Den særlige forsyningsordning

For de vigtigste landbrugsprodukter til konsum og forarbejdning på stedet (lokal landbrugsproduktion og/eller fødevarerindustrier) fastsættes der for hver sæson en foreløbig forsyningsopgørelse, der kan revideres. Disse mængder bliver ikke pålagt nogen told ved import af produkter fra tredjelande, og leverancer fra Fællesskabet tildeles en støtte svarende til fordelene ved denne fritagelse.

Målet er at afhjælpe meromkostningerne ved en afsides beliggenhed og status som øsamfund og at sænke priserne for slutbrugeren ved at skabe konkurrence mellem forsyningskilderne. Der er pligt til at lade denne fordel smitte af i alle led indtil slutbrugeren. Foranstaltningen skal hindre forstyrrelser af de traditionelle handelsstrømme og sikre, at forsyningsandelen fra Fællesskabet bevares.

De produkter, der er omfattet af den særlige forsyningsordning kan ikke reeksporteres eller videresendes til resten af Fællesskabet. Hvis der sker en forarbejdning i den berørte region, gælder forbudet imidlertid hverken forsendelser eller traditionelle eksportforretninger inden for fastsatte grænser.

Når man ser på resultaterne af den særlige forsyningsordning, kan der konstateres en forbedring af forvaltningsbetingelserne for ordningen med en vis stabilisering af opgørelserne af de lokale behov. Disse regioners forsyning er sikret, og der er også sket et fald i priserne, fordi der er skabt konkurrence mellem forsyningskilderne. Denne foranstaltning har haft positive virkninger for den økonomiske udvikling i de berørte regioner.

Med de ændringer, der fulgte med reformen af den fælles landbrugspolitik og Fællesskabets forpligtelser som følge af de sidste GATT-aftaler (Uruguay Round) samt den gradvise tilnærmelse mellem verdensmarkedspriser og fællesskabspriser, er enhedsstøtten ved indkøb af produkter fra Fællesskabet, bl.a. baseret på eksportpriserne, faldet for et vist antal produkter, især korn.

I forbindelse med begrænsningerne af de aktuelle regler har Kommissionen søgt at styre virkningerne som følge af disse ændringer i det internationale miljø. Den har desuden iværksat eksterne evalueringer inden for rammerne af SEM 2000 med henblik på at vurdere de reelle vanskeligheder ved at anvende den særlige forsyningsordning og forberede Kommissionens rapporter til Rådet og Europa-Parlamentet om iværksættelsen af disse ordninger.

Særlige støtteordninger til lokale landbrugsprodukter

I POSEI-programmerne fastslås det overordnede princip om, at den fælles landbrugspolitik anvendes fuldt ud, og at der tages hensyn til disse regioners særlige begrænsninger.

¹ Der er indført **undtagelser** fra de **veterinære, fytosanitære og strukturelle** foranstaltninger, og der er også indført et **grafisk symbol** i henhold til disse regler.

Med henblik herpå er der ud over de generelle foranstaltninger, der er forudsat i FMO, blevet indført supplerende foranstaltninger, for eksempel supplerende støtte til præmier for tyre eller malkekøer, en forud fastsat støtte til produktion af roer.

På samme måde er der forudsat tilpasninger ved gennemførelsen af FMO og de supplerende foranstaltninger, for eksempel undtagelsen fra den tilladte belægningsgrad inden for kvægavl, undladelse af at anvende reglerne om medansvarsafgiften i mejerisektoren, undladelse af at anvende reglerne om rydningspræmier i vinsektoren.

Endelig er der indført ad hoc-støtte, for eksempel en støtte til produktion af kartofler til konsum, vanille, vetiver; dyrkning eller omstrukturering af rørsukker; globale programmer inden for kvægavl.

Kun ved en gennemgang af hver enkelt foranstaltning for sig er det muligt at analysere, om målene er nået for opretholdelse eller udvikling af en produktion, diversificering eller strukturering, kvalitetsforbedring eller markedsføring og dermed vurdere, hvilken virkning støtten har haft på produktionsomkostningerne med henblik på at sikre en bedre konkurrenceevne for disse produkter.

Landbrugsafsnittet i POSEI er meget vigtigt, nyskabende og tilpasset de særlige lokale forhold. Samlet kan det konstateres, at disse foranstaltninger har gjort det muligt at afhjælpe visse begrænsninger i produktionsomkostningerne. Som supplement til støtten gennem den fælles landbrugspolitik har disse foranstaltninger åbnet mulighed for at forbedre den lokale produktion såvel kvalitativt som kvantitativt.

2. FISKERI

Siden 1992 har Fællesskabet gennemført en langvarig aktion inden for fiskerisektoren. De fællesskabsforanstaltninger, der er indført på grundlag af POSEI-programmerne har gjort det muligt at klare forskellige problemer i fiskerisektoren. Disse problemer blev rejst af de kompetente myndigheder i de berørte medlemsstater (nationale og regionale myndigheder) og blev underkastet en passende analyse af Kommissionen. Det skal bemærkes, at alle iværksatte foranstaltninger på tilfredsstillende vis opfylder de ønsker, regionerne har fremsat, og der er indledt en aktiv partnerskabspolitik. Desuden er gennemførelsen af foranstaltningerne forløbet fuldt tilfredsstillende, eftersom det gennem disse aktioner er lykkedes at nå de ønskede resultater. Disse resultater kan opregnes, som følger:

- en bedre integration af fiskeriprodukterne i mekanismerne for de fælles markedsordninger;
- opnåelse af væsentlige videnskabelige data til bevarelse og forvaltning af fiskeriressourcerne i de eksklusive økonomiske zoner, der støder op til disse regioner;
- opnåelse af data vedrørende strukturelle aspekter (forbedring af drifts- og transportvilkår) og markedsaspekter (positionering af produkterne, markedsføring af lokale arter);

- bedre vilkår for forsyning af produkter til internt konsum (midlertidig ophævelse af toldafgifter), afsætning af produkter og pristilpasning;
- i forbindelse med strukturpolitikken i sektoren inddrages i visse tilfælde de særlige forhold for de regionale flåder ved udarbejdelse af det flerårige udviklingsprogram;
- opnåelse af teknologioverførsler inden for akvakultur;
- for alle regioner, Fællesskabets støtteordning for afsætning af de mere repræsentative arter, der blev oprettet i 1992. Det har givet en varig stabilitet, så de berørte økonomiske aktører kan få særdeles acceptable avancer og arbejde på vilkår, der ligner dem, der gælder for deres partnere på det europæiske fastland. Ordningen har i betydelig grad fremmet en fastholdelse af beskæftigelsen i regioner, hvor alternative beskæftigelsesmuligheder har vist sig at være meget små. Den har fuldt ud opfyldt de berørte operatørers krav både til den støtteberettigede produktion og selve ordningens måde at fungere på. Med de fordele, operatørerne har fået gennem disse regler, har de forskellige berørte sektorer kunnet bevare et passende produktions- og udviklingsniveau. De vilkår, der lå til grund for meromkostningerne i produktionen, vil ikke ændre sig, eftersom de skyldes selve regionernes beliggenhed i den yderste periferi. Således vil meromkostningerne fortsat bestå, hvilket i høj grad berettiger, at kompensationsordningen bevares. Betydningen af eksportstrømmene for de arter, der er omfattet af ordningen, er i øvrigt fremhævet i forordningen om forlængelsen fra 1998. Betydningen er også klar, eftersom det beløb, der er afsat til ordningen (17,3 mio. €), i øjeblikket udgør over halvdelen af udgifterne til drift af den fælles markedsordning for fiskeriprodukter i Fællesskabet.

3. SKATTEFORHOLD

I POSEI-programmerne er der på skatteområdet taget hensyn til de særlige forhold for regionerne i Fællesskabets yderste periferi, og der er gennemført forskellige indirekte beskatningsforanstaltninger tilpasset hver af regionerne. Det overordnede mål er at muliggøre deres økonomiske og sociale udvikling og kompensere for de handicap, der skyldes den meget afsides beliggenhed.

Disse regioner har normalt deres eget indirekte skattesystem, der er tilpasset det skattesystem, de har arvet fra tidligere tider. Det indirekte skattesystem i DOM var baseret på den tidligere artikel 227, stk. 2, i traktaten, mens retsgrundlaget for De Kanariske Øer på den ene side og Madeira og Azorerne på den anden er tiltrædelsesakten for henholdsvis Spanien og Portugal til De Europæiske Fællesskaber.

Således ligger De Kanariske Øer og de franske oversøiske departementer uden for det sjette momsdirektivs anvendelsesområde. Imidlertid anvender de oversøiske departementer (undtagen Guyana) et momssystem, der ligger tæt op af Fællesskabets, idet der dog er foretaget visse tilpasninger (lavere satser). Derimod anvender øgrupperne Madeira og Azorerne Fællesskabets moms med nogle få tilpasninger (bl.a. lavere satser).

Endvidere anvender disse regioner særlige indirekte afgifter: I"Impuesto General Indirecto Canario" (IGIC), I"Arbitrio insular especial" samt I"Arbitrio a la producción e importación " (APIM) på De Kanariske Øer og særtoldordningen i de oversøiske departementer. Den nye særtoldordning, der er et resultat af Rådets beslutning 89/688/EØF, blev godkendt af domstolen, der bekræftede, at den pågældende beslutning var i overensstemmelse med traktaten.

Endvidere har Kommissionen givet Frankrig en midlertidig tilladelse til at anvende særlige punktafgiftssatser på traditionel rom samt lavere satser på indførsel af årlige kvoter til moderlandet.

Sådanne undtagelser i skattesystemerne giver mulighed for under Kommissionens kontrol at give den lokale produktion skattefritagelser helt eller delvis. På dette punkt har domstolen i sine afgørelser om særtoldordningerne understreget, at disse fritagelser skal være nødvendige, forholdsmæssige og præcist angivne.

Disse situationer, der afviger fra almindelig gældende ret, giver mulighed for at begrænse visse meromkostninger, der er knyttet til den afsides beliggenhed og økarakteren. Men når De Kanariske Øer og de oversøiske departementer ligger uden for EU-momsens anvendelsesområde, er disse regioner heller ikke med i Fællesskabets skattemæssige harmoniseringsproces og må bære omkostningerne ved at opretholde de skattemæssige grænser.

I øvrigt har Spanien og Frankrig fået tilladelse til ikke at anvende den generelle ordning om oplægning, omsætning og kontrol af varer, der er pålagt punktafgifter, på henholdsvis De Kanariske Øer og DOM. Medlemsstaterne kan således tilpasse lovgivningen vedrørende disse afgifter i de to regioner og indføre de gradueringer, de finder nødvendige af hensyn til lokale behov. For Madeira og Azorerne gælder direktiverne om punktafgifter, idet der samtidig gives mulighed for en tilpasning af den generelle ordning (lavere satser).

4. TOLD

Alle regionerne i Fællesskabets yderste periferi har siden datoen for deres respektive landes indtræden i Fællesskabet været en integreret del af Fællesskabets toldområde med undtagelse af De Kanariske Øer, der først blev integreret i toldområdet i 1991 med en gradvis indførelse af den fælles toldtarif (FTT), der vil være afsluttet den 31. december 2000.

På grundlag af POSEI-programmerne er der på toldområdet ud over de undtagelsesforanstaltninger, der er truffet i henhold til den særlige forsyningsordning for landbrugs- og fiskeriprodukter, indført undtagelsesforanstaltninger for disse regioner i forhold til de generelle toldregler. Disse foranstaltninger har i al væsentlighed bestået i:

- undladelse af at anvende de økonomiske betingelser, der normalt kræves for aktive forædlingsprocesser i de pågældende regioners afgiftsfrie zoner med henblik på således at fremme udviklingen af SMV og hele den produktive sektor.

Denne foranstaltning har indtil nu haft begrænset virkning, eftersom kun ét afsides beliggende område, nemlig Madeira, i øjeblikket har etableret afgiftsfrie zoner; der er i øjeblikket ved at blive anlagt en afgiftsfri zone på De Kanariske Øer;

- særlige tariffmæssige foranstaltninger i forhold til visse følsomme industriprodukter, der importeres til De Kanariske Øer, bestående af en midlertidig ophævelse af den fælles toldtarifs autonome toldsatser. Disse bestemmelser har gjort det muligt at graduere indførslen af FTT i en overgangsperiode, der slutter den 31. december 2000, og mildne virkningerne heraf for at tage hensyn til de særlige vanskeligheder, visse erhvervssektorer har i den pågældende region;
- en midlertidig ophævelse af FTT-satserne for visse varer til udstyr af eller forarbejdning i de afgiftsfrie zoner på Azorerne og Madeira. Denne gunstige tariffmæssige behandling er underlagt visse betingelser og har gjort det muligt at iværksætte industriaktiviteter i den eneste frizone, der er i gang i disse regioner (havneområdet på Madeira), samt at anlægge permanente forarbejdningsindustrier for andre råvarer (end landbrugsprodukter eller produkter, der stammer fra forædling af disse), der er importeret toldfrit med henblik på det fælles marked. Der ventes at komme en første status over denne aktion i år;
- endelig foranstaltninger, der afviger fra handelspolitikken på De Kanariske Øer, bestående i ikke at anvende de kvantitative importrestriktioner for visse tekstil- og beklædningsvarer, forudsat at disse produkter udelukkende er beregnet til det kanariske marked.

5. STATSSTØTTE

ANDEN STATSSTØTTE END LANDBRUGSSTØTTE

I forbindelse med Fællesskabets kontrol med statsstøtte har Kommissionen altid været opmærksom på de fjerntliggende regioners særlige forhold. Allerede i POSEIDOM-programmet fra 1989 blev det fastlagt, at Kommissionen skulle undersøge støtten til de berørte regioner under hensyntagen til deres specielle situation.

Virksomhedsstøtteordninger

Kommissionen har således formuleret kriterier for at undersøge, hvorvidt statsstøtte med et regionalt sigte er i overensstemmelse med traktaten, især artikel 87, stk. 3, litra a)², og disse har givet medlemsstater og regioner mulighed for at indføre støtteordninger for

² Der tillader støtte til fremme af den økonomiske udvikling i områder, hvor levestandarden er usædvanlig lav, eller hvor der hersker en alvorlig underbeskæftigelse; litra c) i samme styk omhandler tilladelse til støtte til fremme af udviklingen af økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse.

virksomheder. Disse ordninger er omfattende og meget forskelligartede. Ifølge Kommissionens sidste tal udgør de en årlig budgetudgift på over 1.600 €.

De Kanariske Øer er omfattet af en særlig « økonomisk og skattemæssig ordning ». Denne omfatter tidsbegrænset og degressiv driftsstøtte og skattemæssig støtte til investering, som for eksempel en nedsættelse af grundlaget for udbytteskat for beløb, der skal geninvesteres i øgruppen.

For den særlige kanariske zone er der fastsat en tidsbegrænset og degressiv skattemæssig støtte i form af reduceret beskatning med en startsats på 1%, der gradvist stiger til den endelige sats på 5% på virksomhedernes overskud.

Den vigtigste foranstaltning på Madeira er « frizonen ». Kommissionen har givet tilladelse til en fuldstændig fritagelse for direkte skatter indtil år 2011, hvor denne fritagelse bliver delvis; fritagelsen gælder for nye virksomheder, der etablerer sig i frizonen.

For så vidt angår de franske oversøiske departementer, skal der fremhæves forskellige skattefritagelsesordninger, navnlig « Pons-loven » om skattefritagelse, der gør det muligt at trække oversøiske investeringer fra i den skattepligtige indtægt.

Øvrige ordninger

De regler, Kommissionen har indført, har også givet medlemsstater og regioner mulighed for at iværksætte forskellige ordninger.

På Azorerne findes der således en støtteordning for fremme af regionale produkter (hvor der især er anført ekstra transportomkostninger for eksportvarer).

I DOM kan nævnes garantifonden, som Kommissionen har godkendt for nylig, og som er blevet oprettet for at kompensere for de højere kreditomkostninger i disse regioner. Men der er blevet iværksat andre og meget varierede ordninger: investeringsfonde, lån med rentegodtgørelse osv.

Kommissionen har for nylig ændret kriterierne for at undersøge, om statsstøtte med et regionalt sigte er i overensstemmelse med Fællesmarkedet i medfør af artikel 87. Visse ordninger skulle i den forbindelse gennemgås igen til den 1. januar 2000. Men i henhold til de nye retningslinjer for statsstøtte med et regionalt sigte (1998) skal regionerne i den yderste periferi fortsat være omfattet af den mest gunstige behandling i Unionen.

De syv regioner i den yderste periferi er i øjeblikket alle omfattet af betingelserne for undtagelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) og vil fortsat være omfattet af den i perioden 2000-2006, eftersom de alle opfylder kriteriet om, at BNP pr. indbygger skal være under 75% af Fællesskabets gennemsnit.

Undtagelsen i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) sikrer dem:

- de højeste støttelofter i Unionen;
- muligheden for at der undtagelsesvist bevilges driftsstøtte; denne støtte skal være tidsbegrænset og degressiv.

Desuden er regionerne i den yderste periferi omfattet af en særlig ordning i henhold til de nye retningslinjer for statsstøtte med et regionalt sigte:

- undtagelser fra støttelofterne for disse regioner, fordi de tilhører kategorien af regioner i den yderste periferi: i tilfælde af regioner, der er omfattet af artikel 87, stk. 3 litra a), 65% nettosubventionsækvivalenter i stedet for 50% (støtteloftet efter almindelig gældende ret for regioner, der er omfattet af artikel 87, stk. 3, litra a);
- mulighed for driftsstøtte for delvis at kompensere for de højere transportomkostninger uden tidsbegrænsning, og uden at de nedsættes, hvad enten regionen er omfattet af undtagelsen i EF-traktatens artikel 87, stk. 3, litra a) eller artikel 87, stk. 3, litra c).

LANDBRUGSSTØTTE

Ifølge traktatens artikel 36 finder reglerne i artikel 87 til 89 kun anvendelse på landbruget, i det omfang Rådet beslutter det. Næsten alle relevante akter fra Rådet indeholder bestemmelser herom.

I de sidste ti år har kontrollen med statsstøtte til landbruget i de fjerntliggende regioner ikke givet anledning til særlige vanskeligheder. Dels er alle de berørte regioner helt ligestillet med de dårligt stillede landbrugsregioner, hvilket giver mulighed for at yde højere støtte til de fleste landbrugsinvesteringer, både til drift (maksimumssats fra 35 til 75%) og til forædling og markedsføring af landbrugsprodukter (maksimumssats fra 55 til 75%). Dels er Kommissionens politik tilstrækkeligt fleksibel til, at der kan gives en højere støtte (der i visse tilfælde kan gå op til 100%) til andre foranstaltninger end investeringer (forskning og udvikling, markedsføring og reklame, faglig bistand, naturkatastrofer osv.).

Selv om Kommissionen fortsat normalt er imod driftsstøtte i landbruget, har den besluttet ikke at gøre indsigelser mod de tre støtteordninger for regionerne i den yderste periferi: for de franske oversøiske departementer og Azorerne drejer det sig om transportstøtte i form af finansiering af en del af meromkostningerne ved søtransport af lokale produkter; for De Kanariske Øer vedrører anmeldelsen en særlig økonomisk og skattemæssig ordning, der ligeledes gælder for landbruget og omfatter forskellige typer driftsstøtte. Kommissionen var af den opfattelse, at det drejede sig om berettigede støtteordninger, der havde til formål at kompensere for de særdeles negative økonomiske virkninger af de pågældende regioners afsides beliggenhed og ø-status, uden at de dog påvirkede det indre marked.

6. STØTTE TIL SMÅ OG MELLEMSTORE VIRKSOMHEDER, HÅNDVÆRK OG TURISME

På dette område, der er afgørende for beskæftigelsen og dermed den sociale udvikling, har de fleste aktioner været gennemført inden for rammerne af strukturfondene (jf. ovenfor bl.a. med hensyn til produktionssektorerne og menneskelige ressourcer). De tre flerårige programmer for SMV (1990-1993, 1993-1996, 1997-2000) gælder også for regionerne i den yderste periferi, men disse regioner har som helhed kun i relativt begrænset omfang anvendt de instrumenter, der er til rådighed for SMV og håndværksvirksomheder i henhold til disse programmer.

Blandt de anvendte instrumenter er Euro Info Centrene, som i disse regioner har gjort en særlig indsats for at bevidstgøre virksomhederne om og uddanne dem i nye teknologier, overgang til EURO samt adgang til finansiering fra strukturfondene. INTERPRISE-programmet bør også nævnes, da det har åbnet mulighed for at samle SMV fra forskellige lande i de fjerntliggende regioner, der ønsker at samarbejde, at gennemføre pilotaktioner inden for turisme og håndværk og at afholde seminarer og konferencer. Turismen indtager en væsentlig og stadigt større plads i alle regionerne i den yderste periferi. Den fremmes blandt andet gennem mere effektive transportmidler, men er ikke ganske uproblematisk, navnlig når man ser på miljøet.

Anvendelsen varierer ligeledes meget fra ét flerårigt program til et andet. I øvrigt er det stadig vanskeligt for SMV at få adgang til bankkredit.

EIB-lån til virksomheder (det vil normalt sige SMV i disse regioner) ydes gennem globale lån, der indgås med finansielle mellemmand i de pågældende regioner. Anvendelsen heraf har også været meget begrænset: 105,4 mio. € for perioden 1994-98, heraf 57,8 i 1998. Det skal bemærkes, at disse lån kræver medvirken fra lokale banker, der er indstillet på at tage en risiko i forbindelse med den pågældende operation.

TABEL 5**FORDELING AF DE GLOBALE LÅN PÅ REGIONERNE
(i mio. €)**

	1994 –1998	1998
De Kanariske Øer	93	57,1
Azorerne	0,2	0,2
Madeira	0,9	0,1
Guadeloupe	-	-
Guyana	-	-
Martinique	11,3	0,4
Réunion	-	-
I ALT	105,4	57,8

7. ENERGI

På energiområdet er regionerne i den yderste periferi præget af deres store afhængighed af olieforsyningen, en afsides beliggenhed i forhold til de store energinet og højere omkostninger ved elektricitetsfremstilling, fordi de elektriske ledningsnet, der skal forsynes, ikke er særligt store, ja ofte meget små.

Azorerne og Madeira har yderligere det problem, at olien er dyrere, fordi de ligger meget langt fra raffinaderierne.

Bortset fra disse vanskeligheder har de fjerntliggende regioner imidlertid store muligheder for at udnytte vedvarende energikilder som biomasse, vind- og vandkraft, jord- og solvarme. Der er ligeledes tale om regioner, hvor der kan foretages betydelige energibesparelser. Der er reelle muligheder for at udnytte vedvarende energikilder og foretage energibesparelser i de fjerntliggende regioner, hvor produktionsomkostningerne for de konventionelle energikilder er blandt de højeste.

Generelle foranstaltninger

Inden for energipolitikken har Det Europæiske Fællesskab i disse regioner hovedsagelig støttet iværksættelse af en regional energiplanlægning og/eller oprettelse af regionale energikontorer (på Azorerne og Madeira, De Kanariske Øer, Guadeloupe og Guyana) via programmet SAVE.

Inden for politikken for forskning og teknologisk udvikling (FTU) har konkrete projekter om teknisk og økonomisk demonstration inden for nyskabende energiteknologi fået støtte via programmet THERMIE.

Inden for regionalpolitikken har EFRU i over ti år, via sine forskellige programmer, konstant ydet disse regioner støtte til undersøgelser og særlige projekter med henblik på at styrke energiforsyning, elektricitetsproduktion og udnyttelse af regionernes eget energipotential med hensyn til energieffektivitet og vedvarende energi.

En særlig foranstaltning

Da programmet POSEIMA for Azorerne og Madeira blev vedtaget, blev der truffet beslutning om en særlig EU-foranstaltning for fjerntliggende områder. Det drejer sig om programmets "energiforanstaltning". Denne foranstaltning havde til formål at kompensere for disse to regioners meromkostninger ved forsyning med olieprodukter.

Den særlige støtte under denne foranstaltning blev beregnet på grundlag af omkostningerne ved transport af olieprodukter mellem den kontinentale del af Portugal og de største depoter på øerne Azorerne og Madeira i årene 1991, 1992 og 1993. Støtten blev bevilget på betingelse af, at mindst 50% af støttebeløbet blev brugt til fremstød og projekter inden for energibesparelse og vedvarende energi i regionen.

For hele perioden beløb denne særlige støtte sig til 25 mio. ECU fordelt mellem regionen Azorerne (15 mio. ECU) og regionen Madeira (10 mio. ECU), udbetalt i årlige rater og trukket på budgetposterne THERMIE i 1992, POSEIMA-Energi i 1993 og EFRU overgangsbestemmelser i 1994.

Det fremgår af evalueringen af energiforanstaltningen under POSEIMA, at de finansielle midler er anvendt i overensstemmelse med målene, dvs. at foranstaltningen har bidraget til at bremse stigningen i energiforbruget og har gjort det muligt at finansiere en række vedvarende energi-aktioner og -projekter. Det har imidlertid indtil nu ikke været muligt at fortsætte denne foranstaltning efter 1994, fordi der ikke er en særskilt finansiering (som følge af, at POSEIMA-budgetposterne blev ophævet) og på grund af strukturfondenes regler om støtteberettigelse (hvor foranstaltningen blev betragtet som driftsstøtte og dermed ikke var støtteberettiget).

Fra 1994 til 1999 blev Fællesskabets samfinansiering af investeringsprojekter inden for energibesparelse og vedvarende energi i regionerne Azorerne og Madeira videreført inden for rammerne af strukturfondenes programmer (Fællesskabsstøtteramme II og initiativet REGIS II).

8. TRANSPORT

Som følge af regionernes beliggenhed i den yderste periferi er transporten af strategisk betydning for dem. Opretholdelsen af de politiske, økonomiske og sociale forbindelser med resten af det europæiske kontinent er stærkt afhængig af luftfarts- og søtransporttjenesterne. Endvidere er visse af disse regioner på grund af deres østatus endnu mere afhængige af disse tjenester. Meromkostningerne til transport som følge af disse regioners afsides beliggenhed og nødvendigheden af at sikre en regelmæssig drift

udgør også et væsentligt handicap for deres økonomiske udvikling. Endelig er flytransporten nøglen til deres udvikling af turismen.

Lufttransport

Regionerne i den yderste periferi har i meget vid udstrækning draget fordel af virkningerne af foranstaltningerne til liberalisering af lufttransporten i Fællesskabet. Princippet om fri prisfastsættelse for EF-luftfartsselskaber, der beflyver ruter inden for Fællesskabet, der blev fastlagt ved Rådets forordning 2409/92, har nemlig ført til et mærkbart fald i de gældende priser på forbindelserne mellem disse regioner og det europæiske kontinent. Således er forbindelserne mellem Frankrig og Antillerne på nuværende tidspunkt blandt de billigste interkontinentale forbindelser i verden. Princippet om fri udveksling af tjenesteydelser på flyruterne inden for Fællesskabet, der blev gennemført ved Rådets forordning 2408/92, har virket fremmende for konkurrencen mellem luftfartsselskaber og fremkomsten af nye transporttjenester navnlig mellem De Kanariske Øer og Spanien. Lufthavnene i øgruppen Azorerne har været midlertidigt fritaget for at anvende princippet om fri udveksling af transporttjenesteydelser. Denne fritagelse i henhold til artikel 1, stk. 3 i forordning 2408/92 udløb den 30. juni 1998.

Endvidere giver reglerne om transportpriser og markedsadgang medlemsstaterne mulighed for at indføre forpligtelser til offentlig tjeneste « på ruteflyvning til en lufthavn i fjerntliggende områder ». Sådanne forpligtelser er blevet indført på ruter mellem Frankrig og de oversøiske departementer, mellem Portugal og Madeira og Azorerne samt på indenrigsruter i departementet Guyana, på Azorerne og på Madeira.

Søtransport

I reglerne for tjenesteydelser inden for søtransport tages der ligeledes hensyn til regionernes særlige forhold. I henhold til artikel 4 i forordning nr. 3577/92 har medlemsstaterne således mulighed for at indgå kontrakter om offentlig tjeneste eller at pålægge rederier, der deltager i fast fart til, fra og mellem de pågældende regioner, forpligtelser til offentlig tjeneste som betingelse for adgang til at udføre den pågældende transport. Eksisterende kontrakter om offentlig tjeneste kan forblive i kraft, indtil de udløber. I overensstemmelse med Fællesskabets retningslinjer for statsstøtte til søtransport udgør finansiel kompensation, der betales rederierne til gengæld for pålæg om forpligtelser til offentlig tjeneste, i princippet ikke statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, artikel 1 og er derfor fritaget for anmeldelsespligt.

Med henblik på at undgå de forstyrrelser, der kunne opstå, hvis ordningen for fri udveksling af tjenesteydelser inden for søtransport i en medlemsstat skulle være gældende fra 1.1.1993, var cabotagesejlads på De Kanariske Øer, Azorerne og Madeira samt de franske oversøiske departementer i henhold til artikel 6, i forordning nr. 3577/92 undtaget fra forordningens anvendelsesområde indtil den 1.1.1999.

9. FORSKNING OG UDVIKLING

Regionerne i den yderste periferi har ikke været omfattet af særlige foranstaltninger under **rammeprogrammet for forskning og teknologisk udvikling**. De er blevet betragtet som strukturfondenes andre mål 1-regioner, dvs. at den meget afsides beliggenhed indtil nu helt logisk er indgået i samordningen af FTU-politikken og politikken for økonomisk og social samhørighed.

Mellem 1988 og 1998 har regionerne i den yderste periferi deltaget i 204 projekter i alt i forskellige særprogrammer under rammeprogrammet for FTU. De Kanariske Øer har den højeste deltagelsesprocent, og herefter kommer Azorerne og Madeira. De mest beskedne resultater i DOM hænger sammen med relativt lave FTU- investeringer i disse regioner.

Strukturfondene har siden 1989 finansieret mange videnskabelige og tekniske infrastrukturprojekter og mange aktioner i forbindelse med FTU og innovation. Blandt de afsides liggende regioner, der har modtaget støtte, har De Kanariske Øer modtaget 15,6 mio. ECU i perioden 1994-1999 til finansiering af to teknologioverførselscentre og De Kanariske Øers teknologiske institut samt 33,12 mio. ECU til Centret for Astrofysik. De franske oversøiske departementer har bl.a. fået finansiering til områderne anvendt forskning, infrastruktur til genetisk forskning og direkte støtte til virksomheder (9,5 mio. ECU). Guyana har fået midler til at oprette et forskningscenter for tropiske skove (5,4 mio. ECU), mens Martinique har fået midler til anvendt forskning i produktion af bananer (5,4 mio. ECU). Madeira har fået bevilget støtte til teknologisk infrastruktur og til innovationsprojekter.

Endelig bør det bemærkes, at det **femte rammeprogram** (afgørelse 182/1999/EF af 22.12.98) indeholdt en særlig betragtning om, at « *det er nødvendigt at fremme og lette fjernområdernes deltagelse i Fællesskabets FTU-aktiviteter via passende ordninger, der er tilpasset deres særlige situation* ».

10. INFORMATIONSSAMFUND

Den Europæiske Union har støttet regionernes og deres offentlige og private aktørers indsats for at modernisere telekommunikationsinfrastrukturen, udvikle de nødvendige tjenester til at gennemføre informationssamfundet og integrere dem optimalt i den regionale sammenhæng, der undertiden er meget vanskelig, men stadig er et uafvendeligt element i udviklingen af de lokale økonomier.

Selv om der stadig er meget betydelige uligheder i forhold til regionerne på det europæiske fastland, er telekommunikationsinfrastrukturen blevet forbedret betragteligt i de fjerntliggende regioner, både hvad angår kvalitet og antal tilsluttede linjer, for såvel regionale og nationale forbindelser som for de internationale kommunikationslinjer. Ligeledes er der udviklet telematiktjenester for at sikre brugerne af de offentlige og private tjenester en bedre information. Endelig fører et generelt prisfald som følge af åbningen af markederne og udviklingen af Internettet i høj grad til en ændring af brugen af infrastrukturer og tjenester.

Strukturfondene har spillet en betydelig rolle i denne forbedring, der undertiden har været koncentreret om enkelte steder, men langt fra har løst alle problemer, selv om de teknologiske fremskridt giver håb om positive ændringer i de kommende år, forudsat at de investeringer, der stadig er nødvendige, bliver foretaget.

De regioner i den yderste periferi, der indgår i et samarbejdsnetværk, har imidlertid allerede kunnet få gavn af erfarings- og vidensudveksling. Det drejer sig om Guadeloupe, der deltager i det regionale netværk om MARIS-projektet, der arbejder med demonstration og fremme af anvendelsen af nye informationsteknologier og telematiske applikationer i den maritime sektor (fiskeri, havnelogistik, bygning og vedligeholdelse af skibe, navigation og trafikstyring).

Nogle regioner i den yderste periferi har ligeledes deltaget i europæiske informationssamfundsprogrammer inden for FTU-rammeprogrammet. De har deltaget i fire projekter om telematiske applikationer inden for områderne administration, forskning og medicin samt i ESPRIT-projekter (European Strategic Programme for Research and Development in Information Technologies). Disse projekter dækkede hovedsagelig følgende aktivitetsområder: almen uddannelse og erhvervsuddannelse, forskning, innovation, modernisering af produktionsteknikker og miljø.

Til trods for forbedringen af infrastrukturer og initiativer, kan det alligevel konstateres, at de muligheder, der ligger i informations- og telekommunikationsteknologierne ikke altid udnyttes optimalt og konsekvent på grund af manglende viden eller manglende evne til at se de økonomiske muligheder, manglende tilpasning af de tilbudte tjenester, manglende uddannelse af potentielle brugere eller manglende tilpasning af brugernes kvalifikationer til områdernes behov.

11. MILJØ

I de særlige programmer for bestemte regioner som følge af disses afsides beliggenhed og ø-karakter – POSEI – nævnes miljøspørgsmål ikke specifikt. Der er finansieret konkrete aktioner på dette område gennem strukturfondene eller andre finansielle instrumenter.

Imidlertid har tre faktorer ført til en styrkelse af den finansielle ramme for miljøet:

- de særlige problemer, der skyldes økosystemernes skrøbelighed i de fjerntliggende regioner og de geologiske og klimatiske forhold, der øger risikoen for naturkatastrofer;
- den nødvendige indsats for at komme op på Fællesskabets miljøstandarder og de deraf følgende meromkostninger;
- det positive samspil mellem miljøet og de forskellige aspekter af den socio-økonomiske udvikling.

På initiativ af Europa-Parlamentet er der derfor oprettet en budgetpost B2-245 (« Miljø ») til finansiering af aktioner vedrørende miljøbeskyttelse og naturbevarelse inden for rammerne af programmerne POSEIDOM, POSEICAN og POSEIMA. Der er finansieret fire programmer af denne budgetpost til et samlet beløb på 10.000 €.

12. REGIONALT SAMARBEJDE

I afsnit IV i POSEIDOM understreges nødvendigheden af et bedre regionalt samarbejde mellem de franske oversøiske departementer og de forskellige nabostater, -lande og -territorier. Dette regionale samarbejde bør åbne mulighed for en bedre integration af de oversøiske departementer i deres geografiske miljø, så de traditionelle kløfter (konkurrerende økonomier, manglende samhandel osv.) overvindes, og man kan indlede en dialog og iværksætte fælles projekter, hvor der tages hensyn til de forskellige partners komplementaritet og udviklingsbehov uanset deres status.

Dette samarbejde har siden 1989 været koncentreret om relationerne mellem de franske oversøiske departementer (DOM), de oversøiske lande og territorier (OLT) og AVS-landene. Disse bestemmelser i afsnit IV i POSEIDOM supplerer og bekræfter i den forbindelse bestemmelserne i afsnit XII i Lomé IV-konventionen før den 29. februar 2000 og AVS-EF-partnerskabsaftalen efter denne dato, samt afsnit XII i OLT's associeringsaftale.

Som i Lomé IV fastsættes det i AVS-EF-partnerskabsaftalen, at de pågældende kreditter skal lægges til de kreditter, der tildeles AVS inden for rammerne af aftalen, og at der skal lægges særlig vægt på at fremskynde den økonomiske diversificering for at fremme produkternes komplementaritet og styrkelsen af samarbejde og udvikling mellem AVS-landene, men også mellem dem, OLT og DOM.

Som følge af De Kanariske Øers, Madeiras og Azorernes geografiske beliggenhed indeholder POSEICAN og POSEIMA ingen bestemmelser om regionalt samarbejde.

Det mest udbyggede af de tre afsnit under overskriften «regionalt samarbejde» i POSEIDOM er det, der vedrører samråd mellem på den ene side de oversøiske departementer og på den anden AVS-landene, OLT og især Kommissionen. Derimod er det andet afsnit om regionale handelsaftaler i øjeblikket næsten ikke-eksisterende. Hvad det tredje afsnit angår, er der iværksat fælles regionale projekter og programmer på Réunion (Kommissionen for Det Indiske Ocean), men det samme er endnu ikke tilfældet for de øvrige franske oversøiske departementer, selv om der har været visse forsøg, der dog ikke har ført til noget resultat.

Denne oversigt over indsatsen for de oversøiske departementer og de forskellige resultater, der er opnået i Caribien og Det Indiske Ocean, fører til den konklusion, at den blandede succes med det regionale samarbejde delvis er et spørgsmål om politisk vilje. Samtidig med at de respektive kompetente myndigheder regelmæssigt giver udtryk for deres håb for det regionale samarbejde, er de stadig undertiden kritiske over for hinanden eller vedtager beskyttelsesforanstaltninger. Naturligvis skyldes denne tilbageholdenhed strukturelle faktorer i de berørte områders økonomier, for de konkurrerer i stedet for at supplere hinanden. Denne konkurrence vedrører både handelsstrømme og de disponible EU-midler.

C. SAMLET STATUS

Der må stilles to grundlæggende og indbyrdes sammenhængende spørgsmål:

- **har fællesskabsinstrumenterne – anvendelsen af strukturfondene og tilpasningen af politikkerne – fungeret tilfredsstillende?**
- **og hvordan har den økonomiske og sociale udvikling været i de fjerntliggende regioner efter iværksættelsen af POSEI-programmerne, der netop blev udformet for at fremme denne udvikling?**

Ovenstående analyse er i vid udstrækning et svar på det **første spørgsmål**. Den Europæiske Unions indsats har alt i alt været effektiv til trods for de mange vanskeligheder i marken. Partnerskabet har i det store og hele fungeret godt.

I løbet af de to programmeringsperioder 1989-1993 og 1994-1999 har de syv regioner i den yderste periferi modtaget finansiel støtte fra strukturfondene til deres økonomiske regionale udvikling i størrelsesordenen 7,2 mia. € (dvs. 2,5% af det beløb, der blev tildelt samtlige regioner) for en befolkning på 3,5 mio. mennesker. Under hensyntagen til deres særlige handicap har disse regioner modtaget en EU-støtte fra strukturfondene pr. indbygger, der ligger omkring en tredjedel over gennemsnittet for regionerne under mål 1 (jf. **tabel 2**, Den europæiske støtteintensitet 1994-1999).

Tilpasningerne af Fællesskabets politikker har ligeledes ført til håndgribelige resultater uden af den grund at bringe sammenhængen og enheden i fællesskabsretten og det indre marked i fare. Ganske vist har visse mål i POSEI-programmerne ikke kunnet nås i fuldt omfang (for eksempel inden for regionalt samarbejde, men hovedansvaret herfor er ikke Fællesskabets) eller forfølges (for eksempel kompensation for meromkostninger for energi for Azorerne og Madeira). Disse skygger kan imidlertid ikke ødelægge et samlet set meget positivt resultat.

I denne hurtige gennemgang skal der tages hensyn til, at der er sket store forandringer i europæiske og internationale forhold løbet af 90'erne. Dels med fuldførelsen af det indre marked og dermed en større stramhed på for eksempel skatteområdet; med reformerne af den fælles landbrugspolitik og strukturfondene samt de nye regler i Agenda 2000, navnlig med hensyn til de finansielle overslag. Dels med GATT's og FMO's større rolle, underskrivelsen af internationale aftaler (Lomé, Mexico, associeringsaftalerne med de oversøiske lande og territorier, Sydafrika). Alt dette har naturligvis haft følger i forhold til regionerne i den yderste periferi.

Med hensyn til det **andet spørgsmål** kan der findes elementer til et svar i den sjette rapport om den økonomiske og sociale udvikling i regionerne, som Kommissionen udsendte i marts 1999 efter en samlet evaluering af regionernes situation på grundlag af data vedrørende BNP.

En sammenligning mellem dataene for perioden 1986-1988 og året 1996 viser således, at de syv regioner har haft en stærk vækst i det regionale BNP, der ligger over det europæiske gennemsnit (over 2,7% årligt, mens gennemsnittet ligger på 2,1%). Da der har været en stærk befolkningstilvækst i flere af dem, er det hensigtsmæssigt at foretage

sammenligningerne på grundlag af BNP pr. indbygger. Disse regioner har som helhed i løbet af de seneste ti år haft en betydelig fremgang i deres BNP pr. indbygger sammenlignet med den gennemsnitlige fremgang i de øvrige regioner i Den Europæiske Union, som det fremgår af nedenstående **tabel 6**: den største fremgang kan konstateres for Madeira, Azorerne og Guyana, mens den mindste ses for De Kanariske Øer, hvis BNP til gengæld allerede var det højeste i de syv regioner.

TABEL 6

BNP PR. INDBYGGER – SAMMENLIGNING 1986 - 1996

Det europæiske gennemsnit = 100
(Kilde: Eurostat)

	1986	1996	Variation
Madeira	40%	54%	+14%
Guyana	37%	48%	+11%
Azorerne	40%	50%	+10%
Réunion	40%	46%	+6%
Martinique	49%	54%	+5%
Guadeloupe	37%	40%	+3%
De Kanariske Øer	72%	74%	+2%

Fremgangen i BNP pr. indbygger i hver af de fjerntliggende regioner afspejler en konvergens i de lokale økonomier hen imod det gennemsnitlige niveau for regionerne i Den Europæiske Union. Deres relative fremgang i forhold til de øvrige europæiske regioner afspejler ligeledes virkningen af de offentlige udviklingspolitikker, der er iværksat i disse regioner, og den høje støtteintensitet pr. indbygger er i vid udstrækning et resultat af strukturfondenes medfinansiering.

Uanset hvor opmuntrende denne relative fremgang er, kan den dog ikke skjule disse regioners specifikke handicap, de produktive sektors afhængighed af udviklingen i usikre afsætningsmuligheder og den skrøbelige sociale struktur. Disse regioner har en levestandard pr. indbygger, der ligger på det halve af gennemsnitsniveauet for Den Europæiske Union, og de er også (med undtagelse af De Kanariske Øer) blandt de ti fattigste regioner i Unionen, hvilket berettiger til, at den offentlige økonomiske indsats for dem videreføres fra national og europæisk side.

Det er mere vanskeligt at give en samlet vurdering af de europæiske programmers indvirkning på beskæftigelsessituationen. I alle regioner påvirkes arbejdsmarkedet af udviklingen i migrationsstrømmene, mens befolkningstilvæksten i de fire franske regioner forklarer det høje arbejdsløshedsniveau. Imidlertid er der grund til at bemærke, at arbejdsløshedstallet fra 1987 til 1997 faldt i de fem regioner, hvor det var højest, mens

det steg i de to andre, hvor tallene var og bliver lave i forhold til de øvrige europæiske regioner.

TABEL 7

ARBEJDSLØSHED I % AF DEN ERHVERVSAKTIVE BEFOLKNING
(Kilde: Eurostat)

	1987	1997	Variation
Martinique	32,1%	27,2%	- 4,9%
De Kanariske Øer	25,5%	20,9%	- 4,6%
Guadeloupe	31,1%	29,3%	- 1,8%
Guyana	24%	22,4%	- 1,6%
Réunion	36,9%	36,8%	- 0,1%
Madeira	4,8%	5,4%	+ 0,6%
Azorerne	2,2%	5,4%	+ 3,2%

Endelig antyder alle disse elementer, at der i de fleste af de fjerntliggende regioner har været en betydelig økonomisk vækst, der imidlertid delvis er skjult af den demografiske vækst i visse af disse regioner: således steg befolkningstallet mellem 1990 og 1999 37% i Guyana, 18% i Réunion, 9% i Guadeloupe og 6% i Martinique, mens den på det franske fastland kun steg 3,18%.

Hvilken rolle har strukturfondene og Fællesskabets politikker spillet for disse regioners samlede resultater? Det fremgår klart, at deres virkninger har været meget betydelige, endda afgørende på flere områder som transportinfrastrukturer, der er et af de fjerntliggende regioners største problemer, samt inden for fiskeri og landbrug, der er to af deres væsentligste produktive sektorer, hvilket har medvirket til at fremme deres konvergens med resten af Den Europæiske Union.

Det er imidlertid ikke let at give et præcist svar på ovenstående spørgsmål, for Fællesskabets indsats supplerer de nationale og regionale bestræbelser. Selv om indsatsen samlet set har haft meget gode resultater, er det ikke desto mindre nødvendigt at se på ændringer og andre anvendelsesbetingelser. Alle disse aktioner skal nemlig gøres endnu mere effektive og målrettede, og de skal tilpasses den nye europæiske og globale kontekst. Alt i alt bør den aktuelle politik videreføres og forbedres.

Et væsentligt aspekt, der fortsat bør have særlig opmærksomhed, er den massive arbejdsløshed. Det problem er ganske vist knyttet til mere generelle faktorer – den teknologiske revolution, globaliseringen, den demografiske vækst i DOM osv. – men det giver sig, undtagen på Azorerne og Madeira, særdeles alvorlige udslag med arbejdsløshedstal, der, selv om de udviser et let fald (jf. **tabel 7**), altid er både to og tre

gange højere end EU-gennemsnittet. Det er dog helt klart, at uden EU's indsats ville dette problem være endnu mere alvorligt.

Endelig bør hele den historiske dimension i problematikken om regionerne i den yderste periferi inddrages: det drejer sig nemlig ikke blot om at medvirke til, at de kan indhente et økonomisk og socialt efterslæb, men også om at tage en vigtig politisk udfordring op. De Kanariske Øer, for eksempel, tvivlede i starten, men valgte derefter at blive fuldt integrerede i Den Europæiske Union, og de løfter, de skimtede i horisonten, da de tog denne beslutning, skal nu indfries. Azorerne og Madeira påtog sig de forpligtelser, der følger med en EU-integration ved Portugals tiltrædelse til Unionen og skal være omfattet af Unionens fordele og solidaritet. De franske oversøiske departementer er Europas forpost til andre kontinenter.

I denne sammenhæng bør der tages hensyn til, at disse regioner giver Den Europæiske Union en global dimension og udgør dens yderste fremskudte grænse. Nogle af deres begrænsninger, som den meget afsides beliggenhed i forhold til den kontinentale del af Europa og den fysiske og menneskelige nærhed i forhold til AVS-landene, MERCOSUR og andre regionale, geografiske poler vil samtidig kunne vendes til fordele i fremtiden. I forbindelse med globaliseringen er Den Europæiske Union den eneste enhed, der i kraft af regionerne i den yderste periferi kan hævde at være til stede i det Indiske Ocean, Caribien og Sydamerika. Disse regioner råder over store havområder, en værdifuld geoøkonomisk position, velegnede steder til etablering af avancerede aktiviteter og visse forskningsområder af grundlæggende betydning for klodens fremtid. I dette perspektiv er der således uden tvivl store potentielle fordele for Unionen, selv om de i kraft af deres natur er umulige at sætte tal på.

II. FREMTIDEN

Artikel 299, stk. 2

Den nye artikel i EF-traktaten vedrørende regionerne i den yderste periferi, artikel 299, stk. 2, har til formål at muliggøre fuld integration af de fjerntliggende regioner i det Fællesskab, de er en del af, samtidig med at der tages hensyn til deres særlige forhold. Denne artikel giver fremover et fælles retsgrundlag for aktionerne for disse regioner. For det første har den et større anvendelsesområde end den tidligere artikel 227, stk. 2. Ud over de franske oversøiske departementer vil Azorerne, Madeira og De Kanariske Øer fremover også være omfattet. Endvidere kan de særlige foranstaltninger for disse regioner træffes inden for meget brede områder, der dækker flere fællesskabspolitikker. Listen er ikke udtømmende. Endelig vil de særlige foranstaltninger for regionerne i den yderste periferi blive truffet af Rådet med kvalificeret flertal i henhold til traktatens artikel 299 stk. 2, hvilket er noget nyt.

Denne artikel er således ikke blot en rent retskonstaterende artikel og indebærer heller ikke en generel "opt-out" ordning, men fører til, at der etableres en særlig ordning, hvor der tages højde for alle de begrænsninger, der gælder for disse regioner som følge af deres afsides beliggenhed uden af den grund at underminere fællesskabsrettens, herunder det indre markeds, sammenhæng. Den bekræfter og styrker den strategi, Den Europæiske Union har udviklet gennem POSEI-programmerne siden 1989.

Helt konkret giver artikel 299, stk. 2, således Den Europæiske Union mulighed for at fortsætte, konsolidere og styrke aktionen. I hvilken retning?

En strategi for bæredygtig udvikling i regionerne i den yderste periferi

Kommissionen har overvejet den indsats, der er gjort indtil nu, de – ofte opsigtsvækkende – resultater, der er nået, men også manglerne i forhold til de mål, der var fastlagt i POSEI-programmerne. Status har vist, at den fulgte strategi under alle omstændigheder var rigtig. Imidlertid er regionernes handicap ikke afhjulpet, og indsatsen bør derfor fortsættes.

Med udgangspunkt i den politiske vilje, der kommer til udtryk i artikel 299, stk. 2, bør denne indsats fremover tage form af en global strategi for den yderste periferi.

Dét er det egentlige kvalitative spring, der ligger i artikel 299, stk. 2. Denne strategi skal sigte mod en bæredygtig udvikling for disse regioner. Den skal efter Kommissionens mening omfatte tre hovedafsnit:

- for det første, inden for de **traditionelle økonomiske aktiviteter** – der generelt er rettet mod den primære sektor og fødevaresektoren - foranstaltninger for landbrug og

fiskeri. Set under ét er de forløbet tilfredsstillende. De skal videreføres efter en eventuel revision. Især på landbrugsområdet skal de

- udbygges for at fastholde fordelene ved de eksisterende foranstaltninger, hvis virkning bliver mindre som følge af både interne EU-forhold (revision af den fælles landbrugspolitik) og eksterne forhold (udvikling i verdenshandlen, internationale eller bilaterale aftaler);
 - tilpasses eller styrkes på visse områder i forhold til erfaringerne;
- det drejer sig om parallelt hermed at fremme **opsvinget gennem diversificering af den økonomiske aktivitet**. Det er en anden strategi. Målet er at øge værdien af andre aktiviteter og tiltrække investeringer og innovation. Derfor bør
- der med henblik herpå ske en koordinering af indsatsen gennem de disponible instrumenter: strukturfonde, lånemekanismer, reglerne om statsstøtte, skatte- og toldforhold osv.;
 - støtten til de nye produktive sektorer og SMV styrkes gennem en samordnet indsats med disse instrumenter. Der bør især lægges vægt på områder af strategisk betydning i den globale konkurrence: ikke blot transport, energi og miljø, men også informationssamfund, forskning og udvikling.
- endelig er de fjerntliggende regioners forbindelser med deres geografiske miljø også i høj grad en betingelse for deres udvikling. Den geografiske beliggenhed tæt på udviklingslande – der for de flestes vedkommende har gunstige aftaler med Fællesskabet – og deres ensartede produkter sætter dem i en konkurrencesituation, der vanskeligt kan overvindes. Samtidig skal de være spydspidser for Den Europæiske Union over for de regionale og subregionale blokke, der er ved at blive dannet, og som de geografisk er en del af, eller som de har historiske forbindelser med: denne grænseposition kan blive en fordel, hvis den udnyttes. Den Europæiske Union skal tage hensyn til disse to facetter af den afsides beliggenhed. Alle dens politikker i forbindelse med regionerne i den yderste periferi er berørt heraf.

Hvordan kan denne strategi gennemføres?

Kommissionen har med henblik herpå gennemgået ideer og anmodninger, som medlemsstaterne³ og de berørte regioner⁴ har fremsat i deres memoranda. Den har lyttet opmærksomt til de indlæg, der blev fremlagt på det partnerskabsmøde, der afholdt den 23. november 1999, og hvor der deltog kompetente medlemmer af Spaniens, Frankrigs og Portugals regeringer samt ansvarlige fra de syv regioner i den yderste periferi.

³ Memoranda fra den spanske regering af november 1999, den portugisiske regering af samme måned og fra den franske regering af 10. december 1999

⁴ Fælles memorandum fra regionerne i den yderste periferi af 5. marts 1999

Den har taget hensyn til alle disse elementer ved formuleringen af de aktioner, der er nødvendige for at gennemføre denne strategi, der præsenteres nedenfor.

A. FUNDAMENTET, DE TRADITIONELLE PRODUKTER

1. LANDBRUG

Kommissionen har allerede for landbrugssektoren og med udgangspunkt i det tidligere retsgrundlag, den havde til rådighed, fastlagt passende og vigtige rammer for anvendelsen af den fælles landbrugspolitik i disse regioner. Navnlig gennem landbrugsafsnittet i "POSEI", der er ambitiøst, stort og nyskabende.

Disse rammer udgør allerede en reaktion, der er tilpasset disse regioners begrænsninger. I overensstemmelse med ånden i traktatens nye artikel 299, stk. 2 har Kommissionen til hensigt at videreføre sin strategi, hvor der tages hensyn til de fjerntliggende regioners særlige forhold i forbindelse med deres særlige karakteristika og begrænsninger.

Anmodninger fra medlemsstaterne

Anmodningerne i de memoranda, medlemsstaterne har fremsendt til Kommissionen, kan opsummeres, som følger.

Generelt sigter anmodningerne i første omgang mod at konsolidere og styrke landbrugsafsnittet i "POSEI", og dernæst mod at forbedre den nuværende ordning. Endvidere anmodes der om en tilstrækkelig budgetdækning til reformen af landbrugsafsnittene i "POSEI". Endelig anmodes der vedrørende de fælles markedsordninger (FMO) om, at det sikres, at der tages hensyn til disse regioners særlige forhold, navnlig i banansektoren.

Mere detaljeret anmodes der om en **forbedring af den særlige forsyningsordning** på tre punkter:

- revision af listen over støtteberettigede produkter og herudover undersøgelse af, om andre produkter end landbrugsprodukter kan indføres (f.eks.: gødning, emballage osv.);
- revision af beregningsmetoden navnlig med henblik på at stabilisere støtten, sikre, at den kompenserer for meromkostninger og tager højde for den dobbelte østatus;
- forbedring af vilkårene for reeksport og videreforsendelser af produkter, der er resultatet af en forarbejdning af råvarer, der har været omfattet af den særlige forsyningsordning.

Anmodningerne sigter også mod en forbedring af **de særlige støtteordninger til lokale produkter** på to punkter:

- ændring af PAC (tilpasning af betingelserne for støtteberettigelse, gennemgang af niveauet for supplerende støtte, tilpasning af kvantitative grænser osv.);
- sikring af markedsføringen af produkterne (forbedring af lokale produkters konkurrenceevne, støtte til lokal eller ekstern markedsføring osv.).

Det skal bemærkes, at hver stat har udarbejdet en liste over konkrete anmodninger over produkter, der vedrører hver region.

Endelig omfatter anmodningerne ligeledes **strukturelle undtagelser**. De strukturelle undtagelser i landbrugsafsnittene i POSEI blev fjernet med reformen af fondene på grund af den nye forordnings (1257/1999) fleksibilitet. Kun i betragtning (53) i forordningen "udvikling i landdistrikterne" omtales disse regioners særlige behov, men der er ingen bestemmelse i forordningens tekst. Anmodninger om fleksibilitet, tilpasning eller undtagelser fremsættes af medlemsstaterne.

Kommissionens svar

Det er ikke muligt at give et detaljeret svar på hver specifik anmodning. Men Kommissionen kan allerede nu fremlægge en tidsplan og en retningslinje for, hvordan disse anmodninger vil blive gennemgået og inddraget.

Som svar på disse anmodninger vil Kommissionen således i år 2000 fremlægge rapporter om, hvorledes landbrugsafsnittene i POSEI er blevet gennemført i disse regioner siden 1992 med forslag til relevante ændringer af Rådets forordninger. Forud herfor vil anmodningerne blive evalueret i lyset af status og blive behandlet i samråd med hver af de tre medlemsstater.

I sine svar vil Kommissionen sørge for at konsolidere og tilpasse resultaterne og se på, hvordan de nuværende rammer for landbruget kan forbedres til fordel for disse regioner uden at overskride rammerne for de kreditter, der fastsættes i "budgetperspektiverne".

Med hensyn til den særlige forsyningsordning bør listen over de omfattede produkter gennemgås for hver region under hensyntagen til udviklingen i de konstaterede behov. Det samme gælder også spørgsmålet om, hvilke mængder af produkter, der er nødvendige for at dække stigningen i de lokale behov og betingelserne for forarbejdning af produkterne i henhold til ordningen.

Der vil blive foretaget en gennemgang af, hvilke midler der anvendes for at nå målene for den særlige forsyningsordning, som er at mindske regionernes meromkostninger ved forsyning og sænke priserne ved at sikre konkurrence mellem forsyningskilderne.

Med hensyn til foranstaltninger for landbrugsprodukter kan disse kun være fuldt effektive, hvis de tilpasses de lokale forhold, hænger sammen indbyrdes og med den særlige forsyningsordning. Der må ikke være tale om en «spredning», men om et integreret udviklingsfelt.

Det drejer sig om at undersøge, om der er støtteforanstaltninger for landbrugsprodukter, der har vist sig ikke at passe til de regionale forhold med henblik på at gøre dem mere effektive og give dem et større indhold af incitament. Navnlig er der grund til at undersøge foranstaltningernes særlige betingelser for støtteberettigelse, støtteniveauet og de kvantitative begrænsninger, når det drejer sig om produkter med en lav

forsyningsgrad. Vilkårene for anvendelse af den fælles landbrugspolitik i de forskellige sektorer bør underkastes en fordomsfri undersøgelse, så det kan vurderes, i hvilken grad det måtte være nødvendigt at indføre undtagelser.

Der vil i givet fald blive tale om at undersøge en eventuel iværksættelse af **nye foranstaltninger** for, under overholdelse af målene for POSEI, at tage hensyn til de særlige lokale forhold og behov. Disse landbrug står over for en "globalisering" af deres økonomiske miljø. Deres hovedprodukter bliver blandt andet udsat for konkurrence fra lignende produkter fra nabolandene (AVS, OLT, U-landene) med lavere sociale omkostninger og andre gunstige produktionsvilkår. Denne konkurrence gør sig gældende på deres egne lokalk markeder eller i resten af Unionen, hvor disse produkter fra tredjelands har fordel af præferencetold ved indførsel. Disse forhold gør det nødvendigt med en øget opmærksomhed og overvågning.

Det kan vise sig nødvendigt med en regelmæssig overvågning og i givet fald en hurtig tilpasning af disse foranstaltninger som reaktion på udviklinger i den fælles landbrugspolitik eller internationalt, der har konsekvenser for disse landbrug.

Det bliver vigtigt at sikre en forenkling af forvaltningen af disse ordninger og øge deres gennemskuelighed uden dog at underminere overvågning af og kontrol med ordningerne.

Ud over landbrugsafsnittet i POSEI vil disse regioners lokale produkter, blive berørt af de kommende reformer af **FMO** vedrørende bl.a. ris, sukker og bananer, **fordi de betragtes som EU-produkter**. Disse reformers virkning på landbruget i regionerne skal overvejes.

Anmodninger om strukturelle undtagelser vil de blive gennemgået i forbindelse med de samlede programmeringsdokumenter eller driftsprogrammer med henblik på at kontrollere problemernes realitet, hvilke særlige forhold der skal tages hensyn til, og eventuelt hvilke løsninger der skal tages i anvendelse.

2. FISKERI

Fiskerisektoren spiller en altafgørende rolle for den socio-økonomiske udvikling i de fjerntliggende regioner som følge af sin betydning for det lokale erhvervsliv.

I disse regioners økonomier er det nemlig en sektor, der skaber forskelligartede aktiviteter, som holder en stor del af befolkningen i arbejde, især i forbindelse med familievirksomheder. Disse aktiviteter giver en erhvervserfaring i sektoren, og i ingen af regionerne er der mange alternative beskæftigelsesmuligheder. Fiskerisektoren omfatter en bred vifte af aktiviteter i hele produktionskæden: fangst, forarbejdning, markedsføring og distribution, forbrug. I den forbindelse er det nødvendigt at fremhæve de udsigter, der kan sikre en passende opfyldelse af sektorens behov.

Kommissionen har allerede nu indledt overvejelserne over, hvilke tilpasninger der skal foretages af den fælles fiskeripolitik som følge af fristen i år 2002. Kommissionen ønsker at bruge denne frist til at starte en bred debat om, hvordan de forskellige dele af den fælles fiskeripolitik bør forbedres, så den kan klare de udfordringer, fiskeriet står overfor.

I lyset af den nye bestemmelse i traktaten om regionerne i den yderste periferi vil Kommissionen foretage en undersøgelse af situationen i de forskellige afsnit af den fælles fiskeripolitik under hensyntagen til de særlige foranstaltninger, der allerede er vedtaget. Den vil allerede i 2001 stille forslag om relevante **tilpasninger** af de gældende foranstaltninger og eventuelt **nye** specifikke **foranstaltninger** for regionerne i den yderste periferi.

Hvad nærmere angår anmodningerne i de memoranda, medlemsstaterne har forelagt

- vedrørende den velfungerende ordning for **kompensation af meromkostninger**, der konstateres ved afsætning af visse fiskeriprodukter, vil Kommissionen efter evaluering af denne ordning i løbet af år 2000 og i god tid fremsætte de forslag, der måtte vise sig hensigtsmæssige med henblik på at forlænge ordningen;
- forslag i forbindelse med **særbehandling af flåden** vil kunne indebære konsekvenser for en bæredygtig udnyttelse af ressourcerne og fortjener derfor en forsigtig strategi;
- forslaget om muligheden for at **videresende produkter, der har været omfattet af en midlertidig suspension** af importafgifter, **kræver** en tilbundsgående undersøgelse i betragtning af den betydelige aktivitet i de pågældende farvande (De Kanariske Øer) og de lossede mængder og i betragtning af, at de produkter, der er omfattet af den nuværende ordning, dækker en bred vifte af arter;
- endelig på **forskningsområdet**, der udgør et særdeles vigtigt element i en politik, der sigter mod bevarelse og forvaltning af ressourcer, vil mulighederne for EU-finansiering afhænge af den samlede finansieringsramme, som Rådet skal definere på dette område.

B. IGANGSÆTNING AF ET ØKONOMISK OPSVING I REGIONERNE I DEN YDERSTE PERIFERI

1. INSTRUMENTER

a. STRUKTURFONDENE

Det er vigtigt at erindre om, at Den Europæiske Unions regional- og strukturpolitik som helhed er en reaktion på de fjerntliggende regioners særlige handicap. Denne strategi er indskrevet i EF-traktatens artikel 158 og 159, hvori målet om "økonomisk og social samhørighed" er anført, og hvori det hedder, at regionalpolitikken har til formål at mindske udviklingsforskellene mellem de mindst udviklede regioner i Unionen og de andre. Den finansielle støtte fra Unionen bidrager således væsentligt til, at der iværksættes udviklingsstrategier i hver af disse regioner.

I perioden 2000-2006 er de fjerntliggende regioner som i de to foregående perioder 1989-1993 og 1994-1999 støtteberettigede under mål 1. Som følge af klassificeringen i mål 1 sikres disse regioner en høj finansiell støtte fra Den Europæiske Union, eftersom næsten 70% af strukturfondenes støtte tildeles mål 1-regioner i den nye programmeringsperiode. Disse finansielle bevillinger afspejler ønsket om at koncentrere Fællesskabets indsats om de mindst udviklede regioner. Der er ligeledes den fordel ved en klassificering i mål 1, at de berørte regioner kan blive omfattet af det størst mulige anvendelsesområde for hver af strukturfondene, herunder for eksempel uddannelses- og sundhedsområderne under Den Europæiske Fond for Regionaludvikling samt højere samfinansieringssatser. For fremtiden har Kommissionen til hensigt at overveje, hvorledes disse regioners særlige forhold, som anerkendt i artikel 299, stk. 2, bedst kan afspejles i støtteberettigelsen til strukturfondene.

De nye retningslinjer, Kommissionen har fastlagt for strukturforanstaltningerne og regionalpolitikken for programmeringsperioden 2000-2006, forekommer særdeles relevante for regionerne i den yderste periferi. Det er især tilfældet med:

- ønsket om at opnå en høj konkurrenceevne som betingelse for vækst og udvikling: denne forudsætter, at der sikres en balance mellem den vigtige tilvejebringelse af infrastruktur og den direkte udviklingsstøtte til de produktive sektorer;
- ønsket om at opnå en bæredygtig udvikling af landbruget og landdistrikterne, hvor der tages hensyn til de særlige behov i disse regioner som følge af deres geografiske beliggenhed og de særlige begrænsninger, der gælder for dem;
- udsigten til bæredygtig udvikling og høj prioritering af miljøbevarelse i regioner, der er præget af at være øer, have et lille areal og for en enkelts vedkommende det følsomme økosystem i Amazonskoven. Endnu mere end andre steder skal man systematisk søge at få den nødvendige udvikling af de jobskabende økonomiske aktiviteter til at gå op i en højere enhed med de begrænsninger, der ligger i det lokale miljø;
- strategiske akser i politikken for beskæftigelse og menneskelige ressourcer i regioner, der oftest er præget af stærk befolkningstilvækst, høj arbejdsløshed (blandt de højeste i Den Europæiske Union) og nødvendigheden af at tilpasse kvalifikationer til beskæftigelsesmulighederne i de økonomiske sektorer i hver region.

- den afgørende rolle, SMV spiller for økonomien på øer, hvor produktionsbegrænsninger og de lokale markeders ringe størrelse gør det vanskeligt at sikre aktiviteterens rentabilitet. I den forbindelse forekommer det ønskeligt at få udnyttet alle ressourcer i henhold til de finansieringstekniske ordninger, som forordningerne om strukturfondene åbner mulighed for, og som i øvrigt er beskrevet nærmere i SEM 2000. De bør gøre det muligt at imødekomme de presserende finansieringsbehov, der er opstået i disse regioner i de seneste ti år.

Herudover bør der også nævnes den ekstra dimension, der ligger i en bedre lokal geografisk integration af de fjerntliggende regioner gennem det regionale samarbejde (jf. nedenfor). Denne udvidelse af de fjerntliggende regioners økonomiske horisont synes at være en af nøglerne til deres fremtidige udvikling. Et svar på disse bekymringer skal søges i afsnit "B" i initiativet INTERREG III, der åbner vejen for multinationale strategiske overvejelser. Endvidere vil de samlede programmeringsdokumenter/programmer, der bliver vedtaget i mål 1, give mulighed for at indlede regionale samarbejdsaktioner med nabolandene i hver berørt geografisk zone. Langt mere end før i tiden bør man søge at prioritere økonomisk udvikling i aktionernes indhold. I samme afsnit "B" forudsættes særlige samarbejdsrum vedrørende de fjerntliggende regioner med prioriteter, der tager hensyn til deres særlige forhold.

I forbindelse med strukturfondenes arbejde og under hensyntagen til de anmodninger, medlemsstaterne har fremsat i deres memoranda, vil følgende aspekter blive overvejet:

- fondenes deltagelse i investeringer i små og mellemstore virksomheder forhøjes for de syv regioner fra 35% til 50%;
- for at sikre parallelle bestemmelser mellem de 7 regioner bør lofterne for strukturfondenes støttesatser udvides til regioner, der ligger i områder, der er omfattet af Samhørighedsfonden, når disse ligger i den yderste periferi: 85% i stedet for 75% i hele målet.

I forbindelse med forberedelsen af fællesskabsstøtterammer eller samlede programmeringsdokumenter for de syv regioner i den yderste periferi og forhandling med de berørte medlemsstater herom, sørger Kommissionen i overensstemmelse med de retningslinjer, den har vedtaget for perioden 2000-2006, for at tilvejebringe og øge de finansielle midler til virksomheder, især finansieringstekniske ordninger såsom risikovillig kapital. Den sørger ligeledes for fremme af og støtte til håndværkserhverv, udvikling af projekter inden for energibesparelser og fremstilling af vedvarende energi, iværksættelse af miljøprojekter samt udvikling af transport- og energinet.

I den forbindelse kunne man også forestille sig økonomiske tilskud til fremme af forebyggelse af naturkatastrofer (for eksempel ved at bringe anlæg og udstyr i overensstemmelse med standarder for cyklonsikring) med henblik på at sikre, at de store infrastrukturer og produktive investeringer bevares og bidrage til, at disse genetableres i tilfælde af naturkatastrofer.

b. LÅN FRA DEN EUROPÆISKE INVESTERINGSBANK

Når man ser på låneinstrumenter, ville en mere udstrakt anvendelse af individuelle lån fra Den Europæiske Investeringsbank være ønskelig (globale lån til SMV behandles under pkt. 2.a) til finansiering af produktive investeringer i den offentlige og private sektor. Det bør understreges, at EIB bruger over to tredjedele af sine midler til projekter i vanskeligt stillede regioner.

Ud over de klassiske sektorer (infrastrukturer, transport osv.) har banken i de seneste år udvidet de støtteberettigede sektorer. Uddannelse, sundhed, natur- og bymiljø (affaldsbehandling, vandforvaltning) osv. er eksempler på sektorer, der kan få lån, og områder, hvor de fjerntliggende regioner har store behov.

Endvidere er EIB aktiv inden for finansiering af projekter til fremme af rationel energiudnyttelse. Bankens interventioner inden for vedvarende energi (sol, vind, geotermi osv.) bør bidrage til at nedbringe energiunderskuddet i de fjerntliggende regioner.

De lange tilbagebetalingsperioder (5-12 år for lån til industri- og handelsformål og 15, eller endda 20 år, for finansiering af infrastrukturer) samt betalingsfrie perioder (3-6 år) er også en meget stor fordel. Endvidere ventes den betydelige rentenedsættelse i de senere år at fremme øget anvendelse af disse låneinstrumenter. Det skal imidlertid erindres, at lånene ydes efter ansøgning (til sammenligning kan det nævnes, at EIB ydede lån til AVS-landene i det Caribiske område til et beløb på 34 mio. € i 1998, mens der derimod ikke blev indgået nogen låneaftale med DOM i området).

C. STATSSTØTTE

STATSSTØTTE I ANDRE SEKTORER END LANDBRUG, FISKERI OG TRANSPORT

På grundlag af EF-traktatens artikel 87 er Kommissionen indstillet på i fuldt omfang at tage hensyn til det tydelige budskab, der ligger i vedtagelsen af den nye artikel 299, stk. 2.

Den aktuelle fællesskabsramme, hvis ånd ikke er forskellig fra Amsterdam-traktatens, har allerede bevist, at den er fleksibel og kan tilpasses særlige vilkår som dem, der hersker i de fjerntliggende regioner.

De storstilede aktioner, som Den Europæiske Union, medlemsstaterne eller regionerne selv gennemfører med henblik på erhvervslivet til fremme af udviklingen i disse regioner, vidner herom.

Kommissionen vil derfor i de kommende uger foretage en **ændring af sine retningslinjer for statsstøtte med et regionalt sigte** vedrørende to væsentlige aspekter.

På den ene side vil det blive muligt at yde ikke-degressiv og tidsubegrænset statsstøtte til drift i de fjerntliggende regioner, der er berettigede til støtte med et regionalt sigte, når denne har til formål at nedbringe de meromkostninger ved udøvelse af en økonomisk aktivitet, der følger af de i traktatens artikel 299, stk. 2 omtalte handicap. Forslagene til støtte skal gennemgås på grundlag af det opnåede udviklingsniveau og deres bidrag til regionens fremtidige udvikling. Vurderingen af handicappet, der påhviler medlemsstaten, og gennemgangen af den planlagte støtte vil kunne foretages under hensyntagen til visse økonomiske sektorer særlige forhold.

På den anden side og med henblik på at alle de fjerntliggende regioner kan få denne nye mulighed, vil de kunne blive omfattet af undtagelsen i traktatens artikel 87, stk. 3, litra c), hvis de blot kan godtgøre, at de er beliggende i den yderste periferi, idet det nationale befolkningsloft dog overholdes.

Kommissionen har nøje studeret de **øvrige anmodninger**, som medlemsstaterne og regionerne har fremsat i deres memoranda.

Visse anmodninger har ikke kunnet imødekommes, da de ser ud til at være i modstrid med den aktuelle politik for EU-kontrol med statsstøtte, der er baseret på, at den tilladte støtte skal være proportional med regionens relative udviklingsefterslæb (forslag om, at de fjerntliggende regioner automatisk skal være omfattede af undtagelsen i artikel 87, stk. 3, litra a)) eller med virksomhedens størrelse (således ville udvidelsen af definitionen på SMV risikere at favorisere store koncerners datterselskaber). Ved andre anmodninger har Kommissionen ikke været overbevist om, at den snævre forbindelse med de karakteristiske træk ved en status som øsamfund, som er beskrevet i den nye artikel 299, stk. 2, skulle være udtalt nok til at berettige en særlig behandling af disse regioner (anmodning om, at der tages hensyn til de fjerntliggende regioners særlige forhold i alle EU-tekster vedrørende statsstøtte, for eksempel særlige anmeldelsesbetingelser). Endelig vil Kommissionen foretage en mere tilbundsående undersøgelse af visse anmodninger (såsom opretholdelse af det franske udviklingsagenturs aktiviteter eller kompensationsordningen for meromkostninger ved transport til Azorerne) før en endelig stillingtagen.

LANDBRUGSSTØTTE

Kommissionen vedtog i november 1999 nye retningslinjer for statsstøtte i landbrugssektoren. De har været i kraft siden den 1. januar 2000 og indeholder særlige regler for statsstøtte i de fjerntliggende regioner.

Godkendelse af visse typer driftsstøtte til regioner i den yderste periferi er en nyudvikling i politikken for statsstøtte til landbruget. Der må derfor planlægges et forslag til ændring af de aktuelle POSEI-forordninger for at tage højde for de særlige begrænsninger, de pågældende regioner er hæmmet af.

STATSSTØTTE I FISKERISEKTOREN

Der er allerede i bestemmelserne om strukturfondene taget højde for de særlige forhold i de fjerntliggende regioner, idet der tillades højere statsstøtte i denne sektor. I forbindelse med en revision af retningslinjerne for gennemgang af nationale støtteordninger i fiskeri- og akvakultursektoren vil Kommissionen overveje, om andre særlige bestemmelser skulle være nødvendige.

STATSSTØTTE TIL TRANSPORT

Finansiering af transportinfrastruktur

Kommissionen er normalt af den opfattelse, at offentlig finansiering af en infrastruktur, der er åben for alle nuværende og potentielle brugere, ikke er støtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1. I denne opfattelse skal der imidlertid tages højde for den senere udvikling på transportmarkedet, der især er præget af en konstant tendens til stigning i antallet af private operatører. Det er derfor ikke udelukket, at offentlig finansiering af en transportinfrastruktur kan skabe en direkte eller indirekte konkurrencefordel for en eller flere virksomheder og udgøre en støtte i forhold til dem. Når der er tale om infrastruktur i en fjerntliggende region, vil Kommissionen i sin vurdering af, om foranstaltningen er i overensstemmelse med reglerne for statsstøtte, tage størst muligt hensyn til denne infrastrukturens positive virkning på regionens udvikling.

En sammenhængende og global transportstøttestrategi

Reglerne for statsstøtte giver allerede muligheder for at tage hensyn til de fjerntliggende regioners behov.

Artikel 87, stk. 2, litra a) i traktaten giver Kommissionen mulighed for at tage hensyn til indbyggerne i de fjerntliggende regioner at tillade foranstaltninger med henblik på at mindske omkostningerne ved søfarts- og flyforbindelser både mellem disse regioner og moderlandet og mellem øerne i øgrupperne.

Som tidligere nævnt giver reglerne for støtte med et regionalt sigte mulighed for at kompensere for meromkostninger til transport, der hæmmer de lokale industriers udvikling.

Der er imidlertid grænser for anvendelsen af disse bestemmelser – for eksempel er det umuligt at få støtte til investering i transportmidler i disse regioner i henhold til reglerne om støtte med et regionalt sigte, og det er også nødvendigt at anmelde alle støtteforanstaltninger i transportsektoren, fordi der ikke findes nogen « de minimis-regel » i denne sektor.

De fjerntliggende regioners vedvarende strukturelle handicap nødvendiggør en sammenhængende, global strategi for transportstøtten til, fra og internt i disse regioner i fly-, søfarts- og vejsektoren. Kommissionen ser i den forbindelse på muligheden for særlige sektorspecifikke regler for regionerne i den yderste periferi.

d. SKATTEFORHOLD

INDIREKTE BESKATNING

Da artikel 299, stk. 2, erstatter traktatens tidligere artikel 227, stk. 2, er de forpligtelser, der er indgået på grundlag af den artikel derfor stadig gyldige.

Traktatens nye artikel 299, stk. 2, tillader særlige skattemæssige foranstaltninger for regionerne i den yderste periferi, så længe anmodningerne er begrundet i disse regioners handicap.

Kommissionen planlægger de fremtidige skatteregler for de fjerntliggende regioner på grundlag af anmodninger i de memoranda, der er fremsendt af Frankrig, Spanien og Portugal.

Den skønner, at man i hvert tilfælde bør søge de mest velegnede instrumenter i forhold til de regionale udviklings- og støttemål for disse regioner, herunder skattemæssige undtagelsesforanstaltninger, der måske endog kan anvendes over længere tid. Men dette vil ikke kunne træde i stedet for en specifik evaluering af anmodningerne i overensstemmelse med gældende procedurer. Anmodningerne vil blive behandlet i samråd med hver af de tre stater i en åben samarbejdsånd og med ønsket om at forfølge de mål, der er defineret i traktatens artikel 299, stk. 2. Og der bør i hvert enkelt tilfælde fremsættes forslag til de mest velegnede foranstaltninger med henblik på at nå de mål, der er fastlagt i denne bestemmelse i traktaten. På dette grundlag er skatteafsnittet i de tre memoranda blevet gennemgået, og på dette grundlag kan der gives svar på de specifikke anmodninger.

Frankrigs anmodninger og Kommissionens svar

Frankrig anmoder om, at særtoldordningen, der udløber den 31. december 2002, bliver bevaret under hensyntagen til de oversøiske regioners økonomiske og sociale situation.

Frankrig anmoder ligeledes om at bevare de oversøiske departementers særlige skattemæssige status, ifølge hvilken DOM er fritaget fra det sjette momsdirektivs anvendelsesområde.

Frankrig anmoder endelig om en forlængelse af skatteordningen for traditionel rom fra DOM på det franske marked, der udløber den 31. december 2002.

Frankrig begrunder disse anmodninger med, at de handicap, der bremser den økonomiske udvikling i DOM, er permanente og endda er blevet værre.

Særtoldordningen, som blev indført ved Rådets beslutning af 22. december 1989, har indtil nu været opfattet som et udviklingsinstrument. Kommissionen vedtog nemlig den 24. november 1999 en midtvejsrapport om særtoldordningen, der blev sendt til Rådet og Parlamentet, hvor det konstateres, at særtolden er et vigtigt instrument til at fastholde udviklingsniveauet i disse departementer. Det skal imidlertid erindres, at anvendelsen af Rådets beslutning af 1989 har givet anledning til proceduremæssige vanskeligheder, der har fået Kommissionen til at indlede forhandlinger med de franske myndigheder om at indføre en adfærdskodeks for den procedure, der skal overholdes ved indførelse af anmeldelser. På nuværende tidspunkt er dette projekt endnu ikke afsluttet.

I henhold til artikel 3 i beslutning 89/688/EØF af 22. december 1989 og rapporten af 24. november 1999 skal Kommissionen i løbet af år 2001 fremlægge en ny rapport om særtolden for Rådet med en analyse af, hvilke indvirkninger fritagelsesordningerne har haft på de oversøiske departementers økonomi, og hvordan de har bidraget til at fremme eller opretholde de lokale erhvervsaktiviteter.

Denne evaluering bør derfor foretages i samråd med de franske myndigheder, der vil kunne oplyse Kommissionen om, hvilke evalueringselementer de har lagt til grund for anmodningerne i deres memorandum. En forlængelse af særtolden vil blive overvejet på grundlag af kriterier om nødvendighed, proportionalitet og de indførte foranstaltningers præcise karakter. Kommissionen fremsætter et passende forslag til Rådet i forhold til konklusionerne af denne evaluering.

Hvad angår ordningen for **traditionel rom** i DOM, gør Frankrig gældende, at produktionen af rom, blandt andet takket være denne foranstaltning, har kunnet opretholdes og derudover har bidraget til at bevare produkterne rør-sukker-rom, hvis store økonomiske og sociale betydning i DOM gør foranstaltningen uomgængelig.

Den franske anmodning skal undersøges under hensyntagen til de aktioner, der gennemføres til fordel for de franske oversøiske departementers rom og især ved anvendelse af de finansielle instrumenter under regionalpolitikken og landbrugsforanstaltningerne i POSEIDOM samt eventuelle supplerende foranstaltninger, der træffes på nationalt plan. Det påhviler Frankrig at foretage en præcis diagnose på grundlag af disse elementer.

Endvidere skal den mere generelle evaluering af den økonomiske og sociale situation for produkterne rør-sukker-rom ligeledes vurderes med hensyn til de betingelser, der gælder for sukker fra DOM inden for rammerne af FMO for sukker.

Generelt mener Frankrig, at de foranstaltninger, der specifikt skal gælde for DOM, fremover bør være varige i stedet for, at der på forhånd fastsættes en deadline for, hvor længe de kan anvendes, og at der bør etableres en evalueringsordning, der gør det muligt regelmæssigt og på grundlag af forud fastsatte kriterier at måle deres virkning på den økonomiske og sociale udvikling. Denne løsning gør det ikke muligt at indføre passende foranstaltninger på EU-plan baseret på de

midlertidige undtagelsesbestemmelser på skatteområdet, men i betragtning af at det er nødvendigt for de berørte økonomiske operatører, at der skabes sikkerhed, der er afgørende for udviklingen af deres aktiviteter, vil det blive overvejet at gøre undtagelsesbestemmelserne langvarige og indføre evalueringsrapporter med det formål at forberede en forlængelse eller tilpasning af bestemmelserne.

Spaniens anmodninger og Kommissionens svar

Spanien anmoder om en forlængelse af de skatteforanstaltninger, der gælder for De Kanariske Øer, dvs. en forlængelse af produktions- og importafgiften, den såkaldte APIM, IGIC (generel indirekte kanarisk skat) og den særlige øafgiftssats, der gælder i dette område, fordi det ikke er omfattet af den fælles momsordning. Spanien erklærer sig imidlertid rede til at overveje indførelse af en neutral skat, der tager højde for, at det er nødvendigt at sikre vareproduktionen på De Kanariske Øer et vist udviklingsniveau.

For at forstå disse anmodninger skal det erindres, at **APIM**-afgiften skal bortfalde den 31. december 2000. Imidlertid hedder det i Rådets forordning af 13. december 1999 om suspension af nedsættelsen af APIM-afgifterne, at Kommissionen inden denne dato sammen med de spanske myndigheder skal undersøge, hvilken virkning suspensionen af denne afgifts bortfald får for de berørte økonomiske sektorer, herunder især for de mest følsomme produkter, denne forordning vedrører; det gælder produkter inden for sektorer som forskellige fødevarer, tobak, kemi, papir, tekstiler, metalindustrier og andre forarbejdede produkter. Rådet opfordrer Kommissionen til i givet fald og i forhold til resultaterne af undersøgelsen at forelægge Rådet et forslag til de foranstaltninger, der med udgangspunkt i traktaten skal træffes for at sikre afgiftens bortfald på sigt, uden at det får skadelige følger for visse særligt følsomme lokale produktionsområder.

Det forekommer ikke muligt at gøre denne evaluering op økonomisk. Men Spaniens alternative forslag om at indføre en særlig neutral skat, der tager højde for de særlige udviklingsforhold på De Kanariske Øer, bør helt bestemt også undersøges og eventuelt gennemføres, idet det er interessant, men på nuværende tidspunkt ikke er udarbejdet.

Der er derfor i øjeblikket forskellige muligheder, som bør undersøges nærmere i samråd med de spanske myndigheder. På dette grundlag forelægger Kommissionen i god tid i løbet af andet halvår 2000 et passende forslag.

Portugals anmodninger og Kommissionens svar

Portugal anmoder om, at de nuværende, lavere momssatser på rom og frugtlikører opretholdes for den selvstyrende region Madeira.

Portugal anmoder ligeledes om at kunne bevare de lavere punktafgifter på fyringsolie til brug i regionen med det formål således at kompensere for meromkostningerne ved transport af fyringsolie til regionen.

Endvidere anmoder Portugal om tilladelse til, for regionen Madeira, at nedsætte satserne med over 50% for rom, der produceres i regionen (den nedsættelse, der anvendes i øjeblikket vil ikke være tilstrækkelig til at sikre romproduktionens levedygtighed) og for likører, der fremstilles af subtropiske frugter samt for Poncha og Macia, der fremstilles af rom.

De **lavere satser**, Portugal anvender, er et resultat af artikel 12, stk. 6, i direktiv 77/388/EØF om det fælles merværdiafgiftssystem. Da det drejer sig om en foranstaltning, der er omfattet af det sjette

momsdirektiv, som ikke forårsager nogen forskelsbehandling mellem importerede og lokale produkter, har Kommissionen på nuværende tidspunkt ingen planer om at fremsætte forslag om ændring eller ophævelse.

De **lavere punktafgifter på fyringsolie**, der anvendes i regionen, bevilges på grundlag af artikel 8, stk. 4, i direktiv 92/81/EØF og er tilladt indtil udgangen af år 2000. Undtagelserne i henhold til denne bestemmelse bliver regelmæssigt gennemgået, og Rådet skal give tilsagn om en forlængelse. Kommissionen ser på nuværende tidspunkt ingen grund til at modsætte sig en ny forlængelse af foranstaltningen.

DIREKTE BESKATNING

Den adfærdskodeks for erhvervsbeskatning, som Rådet (ECOFIN) vedtog inden for rammerne af konklusionerne på mødet den 1. december 1997, har til formål at gennemgå foranstaltninger, der kan være skadelige ud fra en skattemæssig synsvinkel, og som kan have en væsentlig virkning på lokaliseringen af erhvervsaktiviteter i Fællesskabet. Rådet (ECOFIN) nedsatte med henblik herpå en "adfærdskodeksgruppe", som har gennemgået omkring 250 bestemmelser inden for området erhvervsbeskatning, der kan tænkes at falde ind under kodeksens anvendelsesområde. 8 af foranstaltningerne vedrører regionerne i den yderste periferi.

Foranstaltningerne vedrørende regionerne i den yderste periferi er blevet evalueret ifølge bestemmelserne i kodeksen, idet det i afsnit G præciseres, at når det drejer sig om skatteforanstaltninger, der benyttes til at støtte den økonomiske udvikling i bestemte områder, "vurderes det, om de er proportionale og målrettede i forhold til det ønskede mål", og at "ved denne vurdering tages der særligt hensyn til de specielle karakteristika og ydre vilkår, der gælder for regionerne i den yderste periferi (...), uden at dette berører den integritet og sammenhæng, der kendetegner Fællesskabets retsorden, herunder det indre marked og de fælles politikker".

Rådet gennemgår i øjeblikket resultaterne af gruppens arbejde og ser på, hvilken fremtidig strategi der skal indføres i den forbindelse; for hver foranstaltning, der anses for skadelig, kan strategien være rollback, en anmodning til den berørte medlemsstat om at tilpasse den eller en begrænsning. På grundlag af disse resultater er det op til Kommissionen at træffe beslutning om, hvilken opfølgning der skal være, og hvilke retningslinjer der skal udstikkes.

e. TOLD

Med hensyn til **De Kanariske Øer** bad de spanske myndigheder i begyndelsen af 1999 – og igen i memorandummet - om en generel fritagelse for FTT-afgifter på industriprodukter til udstyr af frizonerne, og på råvarer til forarbejdning i disse frizoner med udgangspunkt i de bestemmelser, der tidligere var truffet for de portugisiske frizoner. Den eneste frizone, der er oprettet, er havnen i Las Palmas.

Denne anmodning har allerede fået en første positiv modtagelse hos Kommissionen. De spanske myndigheder er i øjeblikket ved at undersøge, hvilke typer virksomheder og industriaktiviteter der i princippet kan etablere sig og udvikles i den nævnte frizone for derefter at opstille lister over produkter og råvarer, der kan blive omfattet af fritagelsen.

Parallelt hermed har de spanske myndigheder netop anmodet om, at visse produkter, hvis råmaterialer er blevet forarbejdet, betragtes som frit omsættelige. Kommissionen har til hensigt at undersøge denne anmodning sammen med den foregående, dvs. på betingelse af at den nævnte forarbejdning finder sted i frizonerne og efter de regler, der skal fastsættes dér.

Endvidere har Spanien også anmodet om, at fritagelserne for importtold for følsomme og stærkt følsomme industriprodukter til De Kanariske Øers indre marked opretholdes efter den overgangsperiode, der er fastlagt for gradvis indførelse af FFT.

Det skal erindres, at disse produkter i øjeblikket i henhold til bestemmelserne i forordning 1911 og især forordning 527/96 er omfattet af en midlertidig suspension –samt en gradvis og mere fleksibel indførelse end de øvrige produkter- af FTT-satserne i en overgangsperiode, der udløber den 31. december 2000 for at tage højde for vanskelighederne i visse forarbejdnings- og handelssektorer. På

nuværende tidspunkt svarer de afgiftssatser, der gælder for De Kanariske Øer, til 60% af FTT-satserne for følsomme produkter og til 35% for stærkt følsomme produkter. Fra den 1. januar 2001 skal de gældende satser være 100% af FTT.

Kommissionen mener, at en permanent opretholdelse af toldfritagelserne – der desuden har været i kraft længe - ville skade sammenhængen i fællesskabsretten og det indre marked, eftersom en fuldstændig anvendelse af den Fælles Toldtarifs afgifter over for tredjelande er en af grundpillerne i toldunionen.

Ikke desto mindre er Kommissionen indstillet på at undersøge og overveje en tidsbegrænset forlængelse af disse toldfritagelser på grundlag af en undersøgelse i hvert enkelt tilfælde, og forudsat at den er økonomisk og socialt berettiget og står i forhold til målet om denne regions fuldstændige integration i Fællesskabet.

De franske oversøiske departementers (DOM) geografiske beliggenhed tæt på AVS-lande eller lande, der har fordelagtige takster i henhold til de generelle toldpræferenceordninger, bringer disse departementer i en ufordelagtig situation set ud fra en konkurrencemæssig synsvinkel. Produkter fra nabolandene, der bliver forarbejdet, er omfattet af præferenceordninger ved import i Fællesskabet og dermed også i de oversøiske departementer. Omvendt står de oversøiske departementer over for toldafgifter eller kvantitative restriktioner, når deres varer indføres i disse territorier.

Traktatens artikel 299, stk. 2, bør åbne mulighed for at træffe særlige foranstaltninger svarende til dem, der er truffet i de fjerntliggende regioner Madeira og Azorerne for at modvirke denne ugunstige stilling. Det skal dog bemærkes, at disse foranstaltninger hænger sammen med, at der i forvejen var afgiftsfrie zoner i de oversøiske departementer, men der er i øjeblikket ingen frizone i gang i disse områder.

Foranstaltningerne, der er truffet i de fjerntliggende portugisiske regioner (**Azorerne og Madeira**) består endelig i en generel fritagelse fra betaling af FTT-afgifter både for varer til udstyr af frizonerne og råvarer beregnet til en væsentlig forarbejdning i disse frizoner. Der anmodes i det portugisiske memorandum om en forlængelse af disse foranstaltninger, og Kommissionen vil i løbet af i år gennemgå dem for at fastslå, hvilke virkninger de har haft på økonomien i øgrupperne Madeira og Azorerne. På grundlag af denne undersøgelse vil en eventuel forlængelse eller måske endda en udvidelse af de pågældende foranstaltninger kunne komme på tale.

2. DE STRATEGISKE OMRÅDER

a. STØTTE TIL SMÅ OG MELLESTORE VIRKSOMHEDER, HÅNDVÆRK OG TURISME

EURO

Når EURO'en kommer i omløb den 1. januar 2002, vil det få mange positive virkninger for virksomhederne i regionerne i den yderste periferi. Det vil lette offentlige og private produktive investeringer gennem et mere gennemsigtigt finansmarked og som følge af rentenedsættelsen i forhold til de foregående år. Det skal understreges, at renten på banklån i visse fjerntliggende regioner er væsentligt højere end for lignende operationer i de respektive moderlande på kontinentet. Indførelsen af EURO'en vil ligeledes fremme udviklingen i investeringskapital og kapitalstrømme til disse regioner. EURO'en repræsenterer også en økonomisk og valutarisk stabilitetsfaktor i forhold til andre naboregioner og konkurrenter (Brasilien, Venezuela, osv.), der tidligere har haft alvorlige valutakriser.

På samhandelsområdet vil etableringen af en EURO-zone med én valuta og uden kursrisiko eller vekselomkostninger fremme handel mellem de fjerntliggende regioner og alle landene i Unionen. Af samme årsager vil EURO'en give virksomhederne i turistsektoren en komparativ fordel i forhold til andre destinationer i verden.

Med hensyn til omkostningerne ved tilpasning til EURO'en vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne sørge for, at regionerne i den yderste periferi får særlig opmærksomhed i informations- og uddannelsesaktionerne for at lette en smidig overgang til den fælles mønt.

For så vidt angår Saint Martin øen, hvor dollaren er dominerende, bør anvendelsen af EURO'en og styrkeforholdet med den amerikanske valuta overvåges nøje.

Finansiering

Den betydelige rentenedsættelse i de seneste år og de lange tilbagebetalingsperioder bør bevirke, at de små og mellemstore virksomheder i stigende grad benytter de globale EIB-lån (navnlig i DOM i forbindelse med ophævelsen af rediskonteringsmekanismen, når den franske franc snart forsvinder).

Manglende egenkapital og garantier er en væsentlig hæmsko for oprettelse og udvikling af SMV og håndværksvirksomheder. Det forekommer derfor nødvendigt at fortsætte indsatsen for at styrke disse finansielle midler gennem anvendelse af finansieringstekniske ordninger og -programmer (risikovillig kapital, gensidige kautionsordninger osv.). I den nye forordning for strukturfondene bliver der også tilskyndet til at træffe foranstaltninger i den retning.

Kommissionen, EIB og den Europæiske Investeringsfond har udarbejdet et program (særligt Amsterdam handlingsprogram), der sigter mod at udvikle innovative⁵ eller hastigt voksende virksomheder gennem instrumenter for risikovillig kapital (egenkapital og andre former for kvasikapital: lavere prioriterede lån, konvertible lån, osv.). En rådgivningstjeneste for SMV ser ud til at kunne bidrage til en diversificering af virksomhederne i de fjerntliggende regioner, der er alt for rodfæstede i de traditionelle aktiviteter. Dette program omfatter også garantiordninger til fordel for SMV.

Globale EIB-lån og operationer med risikovillig kapital skal søges af virksomhederne. Aftaler herom indgås i øvrigt med banker eller specialiserede mellemmand. Det forekommer nødvendigt at øge virksomhedernes og de lokale finansielle netværks kendskab til og anvendelse af disse initiativer. Til sammenligning bevilgede EIB globale lån til SMV i AVS-landene i Caribien til et beløb på 27 mio. € i 1998. Lånebeløbet til SMV i DOM var derimod kun på 0,7 mio. € i samme periode.

Et mere SMV-venligt miljø

Med henblik på at fremme det økonomiske initiativ og beskæftigelsen ønsker Kommissionen at give de fjerntliggende regioner mulighed for den bedst mulige koordinering af de SMV-fremmende foranstaltninger. En stor del af disse foranstaltninger er beskrevet i de forskellige kapitler i denne rapport.

- BEST-handlingsplanen, der omfatter de aktioner, der gennemføres af Kommissionen og medlemsstaterne, skal iværksættes med disse for at forbedre virksomhedsmiljøet;
- i Kommissionens retningslinjer for strukturfondene, der skal støtte nationale bestræbelser for regioner, der modtager støtte fra Unionen, opfordres medlemsstaterne til at prioritere SMV i deres programmer;
- SMV får en stadig mere dominerende, ja endog enerådig plads i andre EU-programmer, såsom
 - FTU, ADAPT, Leonardo, MET-startup, JEV, CREA, initiativet e-Europa, som Kommissionen stillede forslag om på Det Europæiske Råds ekstraordinære topmøde i Lissabon (23.-24. marts 2000);
 - udveksling af erfaringer og god praksis inden for støttepolitikker og – foranstaltninger for SMV, der er lanceret som « samordnede aktioner »;
 - det flerårige program for SMV (1997-2000) og det nye flerårige program for virksomheder (2001-2005), som Rådet skal vedtage inden den 31.12.2000.

Alle disse initiativer har det til fælles, at de sigter mod, at politikker for virksomheder, og navnlig små virksomheder, bliver af så høj kvalitet som muligt takket være de koordineringsmekanismer, der etableres. Regionerne i den yderste periferi opfordres til at benytte dem.

⁵ Eftersom virksomhederne i de fjerntliggende regioner har et teknologisk efterslæb og er ret små, forekommer det hensigtsmæssigt at opfatte innovationskriteriet bredt (innovation er alt, hvad der bidrager til at øge virksomhedens konkurrenceevne gennem en forbedring af dens udstyr, fabrikations- eller ledelsesmetoder osv.).

Kommissionen har ligeledes til hensigt at fremme en bedre kvalitet i støttetjenesterne for SMV samt en bedre adgang til disse tjenester for de mindste virksomheder. Det er vigtigt for virksomhederne i disse regioner.

Kommissionen har forbedret informationerne om sine programmer og virksomhedernes tilbagemeldinger navnlig gennem EU-netværk som Euro Info Centrene, rådgivningscentre om innovation, europæiske erhvervsfremme- og innovationscentre. Den ønsker at udvide netværkenes samarbejde og brugen af Internettet, idet oprettelsen for nylig af "One-Stop-Internet-Shop for business" er specielt interessant for SMV i de fjerntliggende regioner, der ønsker at arbejde på det indre marked og således mindske virkningerne af den afsides beliggenhed.

Turisme

På forslag af Kommissionen har Rådet for Den Europæiske Union den 21. juni 1999 pustet nyt liv i aktiviteterne i forbindelse med bæredygtig turisme og kvalitetsturisme, der kun kan være gavnlige for regionerne i den yderste periferi.

De fremtidige "direkte aktioner" inden for turisme kan bl.a. omfatte projekter med det formål at fremme integration af god praksis for kvalitetsstyring, herunder miljøaspekter, i driften af virksomheder med tilknytning til turisme. Gennem et elektronisk net for *benchmarking* vil der kunne udveksles informationer inden for området.

De "indirekte aktioner" vil give mulighed for aktioner i forbindelse med andre fællesskabspolitikker på områder som bl.a. beskæftigelse, regionaludvikling, udvikling i landdistrikterne og miljø. I den forbindelse henstilles det i retningslinjerne for programmerne i perioden 2000-2006, at strukturfondene støtter udviklingen af en bæredygtig kvalitetsturisme i forbindelse med en tilbundsgående planlægning under inddragelse af økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter. Der lægges vægt på modernisering af infrastrukturer, forbedring af erhvervsuddannelserne, tilskyndelse til oprettelse af partnerskaber og overholdelse af turistmålenes belægningskapacitet.

Man kan ligeledes nævne det igangværende arbejde, der sigter mod at fastlægge henstillinger på EU-plan om fremme af en bæredygtig turisme i de områder, der er omfattet af Natura 2000-nettet, som blev oprettet i henhold til miljøpolitikken.

b. TRANSPORT

Som følge af regionernes beliggenhed i den yderste periferi er transporten af strategisk betydning for dem. Opretholdelsen af de politiske, økonomiske og sociale forbindelser med det europæiske kontinent er stærkt afhængig af luftfarts- og søtransporttjenesterne. Endvidere er de fleste af disse regioner på grund af deres status som øgrupper endnu mere afhængige af disse tjenester. Meromkostningerne til transport som følge af disse regioners afsides beliggenhed og nødvendigheden af at sikre en regelmæssig drift udgør også et væsentligt handicap for lokale virksomheders økonomiske udvikling. Endelig er flytransport og passagertransport ad søvejen nøglen til deres udvikling af turismen.

Kommissionen mener, at løsningen på de fjerntliggende regioners særlige handicap kræver en sammenhængende global strategi. Derfor tager den ligeledes hensyn til EF-traktatens artikel 299, stk. 2, med henblik på at integrere afsides beliggenhed i alle afsnit af den fælles transportpolitik, der har en indvirkning på udviklingen i disse regioner. Den fælles transportpolitik opfattes nemlig ikke længere kun som en væsentlig forudsætning for fuldførelse af det indre marked, men ligeledes – og i stadig højere grad – som en afgørende forudsætning for den regionale og sociale udvikling og for Unionens samhørighed.

Kommissionen konstaterer, at visse aspekter af den fælles transportpolitik er af særlig betydning for udviklingen i de fjerntliggende regioner, herunder:

Transeuropæiske transportnet

I traktaten understreges betydningen af de transeuropæiske transportnet med hensyn til at bringe Unionens ømråder og fjerntliggende regioner ud af isolationen. Hvis de fjerntliggende regioners særlige behov skal opfyldes, forekommer det afgørende, at deres lufthavne og havne integreres bedre i de transeuropæiske net.

I EU-retningslinjerne for de transeuropæiske transportnet (TEN-T) er der allerede formuleret visse almenyttige projekter vedrørende lufthavne specifikt for regionerne i den yderste periferi. Vejprojekterne er ikke anført enkeltvis, men indgår i TEN, når de er væsentlige for adgangen til en lufthavn eller en havn. Kommissionens forslag til retningslinjer for "havne" er i øjeblikket til drøftelse i Europa-Parlamentet og Rådet. Retningslinjerne for TEN-T sigter ligeledes mod projekter vedrørende infrastruktur og trafikstyring, hvoraf nogle vedrører regionerne i den yderste periferi direkte eller indirekte gennem deltagelse i nationale eller europæiske systemer.

TEN-retningslinjerne og afdækningen af almenyttige projekter giver mulighed for at lede EU-midler og finansiell støtte fra medlemsstaterne og private operatører mod disse projekter.

I de fjerntliggende regioner, hvor infrastrukturbehovene er særligt store, kommer EU-midlerne primært fra EFRU og Samhørighedsfonden til de regioner, der er støtteberettigede hertil.

TEN-budgetposten anvendes derimod primært til aktioner med henblik på infrastruktur til lufttrafikstyring, navnlig på Azorerne og De Kanariske Øer (der er integreret i projektet om det nye system til national luftkontrol SACTA/FOCUS).

Inden for rammerne af EGNOS-projektet har Portugal endvidere fået TEN-midler til opsætning af RIMS (Ranging and integrating monitoring stations) svarende til jordstationer til overvågning af konstellationer af satellitter GPS og GLONASS; dette initiativ kommer især ind i billedet ved opførelse af et demonstrationsanlæg i øregionerne; stedet er endnu ikke besluttet. På sigt kan disse anlæg genbruges af Galileo-systemet, der vil få en positiv virkning for alle de fjerntliggende regioner, idet det blandt andet vil forbedre søfartssikkerhed og lufttrafikkontrol på ruter mellem Europa og disse regioner.

Kommissionen har til hensigt snart at revidere EU-retningslinjerne for de transeuropæiske transportnet for transport og energi. Projekter vedrørende disse regioner har en høj politisk prioritet, forudsat at de er tilstrækkeligt modne, og revisionen vil blive en fin lejlighed til, at Kommissionen kan føre denne prioritet ud i livet.

Forpligtelser til offentlig tjeneste

Den fælles transportpolitik skal danne passende rammer for opretholdelse og udvikling af transporttjenester – herunder lokale og regionale tjenester – som uden nødvendigvis at være rentable set ud fra en strengt finansiell synsvinkel, indebærer en høj værdiforøgelse set ud fra en socio-økonomisk synsvinkel;

Nødvendigheden af at sikre transporttjenesternes regelmæssighed, kontinuitet og hyppighed på forbindelser mellem fastlandet og de fjerntliggende regioner samt inden for disse regioner kan berettige, at der indgås kontrakter om offentlig tjeneste, hvor transportøren pålægges normer, som den pågældende ikke ville overholde, hvis han udelukkende skulle tilgode sin økonomiske interesse. Kommissionen mener i princippet, at refusion af driftstab, der er direkte knyttet til forpligtelser til offentlig tjeneste, som pålægges et transportselskab, ikke udgør støtte i henhold til artikel 87 i EF-traktaten.

Det gælder navnlig for lufttransport i henhold til proceduren i artikel 4, i forordning (EF) 2408/92. Alligevel skal man være meget forsigtig, når man definerer, hvilket luftfartsserviceniveau man ønsker for regionen med henblik på at få den størst mulige virkning på den regionale økonomi i forhold til den nødvendige kompensation for at sikre dette serviceniveau.

Hvad angår søfarten, præciseres det i EU-retningslinjerne for statsstøtte til søtransport, hvilke kriterier der skal opfyldes for at kompensation for forpligtelser til offentlig tjeneste ikke skal anmeldes i henhold til traktatens artikel 87, stk. 3. Hvis de berørte medlemsstater vælger ikke at indkalde bud, kontrollerer Kommissionen, at kompensationen er direkte knyttet til særlige forhold i disse regioner især deres meget afsides beliggenhed og nødvendigheden af at overholde områdeprincippet.

Kommissionen anerkender betydningen af områdeprincippet og også, at det fører til forpligtelser til offentlig tjeneste. Den sørger for, at reglerne for den fælles transportpolitik giver medlemsstaterne mulighed for at opretholde sådanne forpligtelser under overholdelse af princippet om fri udveksling af tjenesteydelser.

c. ENERGI

På energiområdet er de store udviklingsakser for regionerne i den yderste periferi:

- udvikling og modernisering af transport-og distributionsnet,
- udvikling af elektricitetsfremstilling på grundlag af vedvarende energikilder, især vind og sol,
- fremme og udvikling af energieffektivitet og -styring,
- integration i de transeuropæiske net eventuelt ved indførelse af naturgas (flydende naturgasterminal), og eventuelt anlæg af undersøiske kabler mellem øerne (afhængigt af afstand og omkostninger).

Olie

Da programmet POSEIMA for Azorerne og Madeira blev vedtaget, blev der truffet beslutning om en særlig EU-foranstaltning for fjerntliggende områder. Det drejer sig om programmets "energiforanstaltning". Denne foranstaltning havde til formål at kompensere for disse to regioners meromkostninger ved forsyning med olieprodukter.

Det har imidlertid indtil nu ikke været muligt at fortsætte denne foranstaltning efter 1994, da der ikke er særskilte midler hertil (fordi POSEIMA-budgetposterne blev ophævet) og på grund af strukturfondenes regler om støtteberettigelse (hvor foranstaltningen blev betragtet som driftsstøtte og dermed ikke var støtteberettiget).

Kommissionen vil se på muligheden for samfinansiering med udgangspunkt i strukturfondene, idet finansiering af driftsstøtte uden forbindelse med præcise investeringer til udvikling af vedvarende energi skal undgås.

Gas

De fjerntliggende regioners isolerede beliggenhed begrænser fordelene ved liberaliseringen af markederne og dermed fordelene ved øget konkurrence. Fællesskabet må derfor forpligte sig til at sikre en økonomisk og regional udvikling i disse regioner, der af geografiske årsager står over for en række naturlige handicap.

I disse regioner spiller gas distribueret i flaske stadig en betydelig rolle i det endelige energiforbrug, fordi der ikke findes nogen substitutionsmuligheder. Liberaliseringen af energimarkederne ventes at få en positiv virkning på priserne for slutbrugerne gennem øget konkurrence på udbudssiden.

Selv om målet på sigt består i at søge at få integreret gasnettene mellem øernes systemer og kontinentet, er det ikke særlig sandsynligt, at industrien vil forfølge det mål, hvis betingelserne for økonomisk levedygtighed ikke opfyldes, selv om der bliver gunstige finansieringsbetingelser, og Fællesskabet har anerkendt sin interesse heri. Med forbehold for markedsudsigterne ser det ud til at være en mere realistisk mulighed, i det mindste i den nærmeste fremtid, at give økonomisk støtte til at fremme opførelsen af terminaler til modtagelse af flydende naturgas.

Elektricitet, vedvarende energi og energibesparelser

Udvikling og modernisering af transport- og distributionsnet til elektricitet samt tilslutning af parker, hvor der fremstilles elektricitet på grundlag af vedvarende energi til disse net vil fortsat få EU-støtte, primært gennem EFRU.

Der findes flere instrumenter til fremme af udbredelse og integration af vedvarende energi samt udvikling af energieffektivitet på isolerede øer eller i afsides beliggende områder og dermed i de fjerntliggende regioner. Det drejer sig om programmerne ALTENER II, SAVE II og det femte FTU-rammeprogram (ENERGI- programmet).

Ved revisionen af programmet ALTENER II kan man eventuelt indføje en særlig bemærkning om regionerne i den yderste periferi. På samme måde er arbejdsprogrammet ENERGI (FTU) for årene 2001 og 2002 i øjeblikket ved at blive revideret. I den anledning kunne det være hensigtsmæssigt at se på muligheden for at indføje særlige henvisninger til regionerne i den yderste periferi i nye indkaldelser af forslag.

d. MILJØ

Et centralt mål for Fællesskabets indsats for regionerne i den yderste periferi bliver beskyttelse af det naturlige miljø og forbedring af borgernes livskvalitet ved anvendelse af Fællesskabets acquis på miljøområdet, indarbejdelse af miljømæssige mål i andre politikker og oprettelse af de nødvendige miljøinfrastrukturer (for eksempel til behandling af spildevand og affald, jordbundsbevaring).

Bevarelsen af miljøet skal være en af de vigtigste prioriteter i de økonomiske udviklingsprogrammer, Den Europæiske Union samfinansierer i de fjerntliggende regioner i perioden 2000-2006. Disse regioner, der ofte er små og meget tæt befolkede, udgør nemlig særdeles skrøbelige økosystemer; desuden er over 80% af Guyanas areal dækket af Amazonskoven, som EU-instanser har rettet en særlig opmærksomhed mod. Endvidere forudsætter turismen, der er afgørende for hver af disse regioners økonomi, at det naturlige miljø bevares og måske endda forbedres. Det er vigtigt, at der bliver gjort en indsats for at definere økonomiske udviklingsstrategier, der tager hensyn til miljøkravene. Det er derfor ligeledes vigtigt, at miljøbevarelsen er forenelig med de menneskelige og materielle ressourcer i disse regioner, især den begrænsede lokale plads, den afsides beliggenhed i forhold til det europæiske fastland og meromkostningerne ved udstyr.

Under hensyntagen til de fjerntliggende regioners særlige forhold, der blev beskrevet i afsnittet "status", vil følgende aktioner på miljøområdet kunne blive finansieret af strukturfondene:

- forvaltning af de beskyttede naturområder for at integrere dem i udviklingsprocessen og samtidig bevare deres karakteristika;
- fremme af anvendelsen af alternative energier (sol og vind) på grundlag af planer for vedvarende energier;
- vedtagelse af ressourcetilpassede turistplaner (fysisk planlægning);
- tilpasning af landbruget til klima og jordforhold i forbindelse med målet om jordbundsbevaring;
- erosionsbekæmpelse især ved genoprettelse af vegetationen og naturlig skovrejsning;
- fysisk planlægning, for eksempel gennem en aktion vedrørende bygninger og andre konstruktioner, der ved at virke som barrierer kan mindske sandflugt eller gennem en integreret planlægning af kystområderne (havn);
- iværksættelse af integrerede programmer for bæredygtig udvikling (i alle sektorer) især på øer, der er udpeget til at være menneskehedens fællesarv. Erfaringerne kunne føre til en formulering af modeller for øudvikling. Denne strategi er stadig mulig og bør overvejes i regionerne i den yderste periferi;
- affaldsbehandling, især behandling af byaffald, særlige restkoncentrationer og farlige restkoncentrationer (selektiv indsamling, behandling, overførselssteder);
- i forbindelse med vandressourcer bør der træffes foranstaltninger til at sikre forsyningen og samtidig fremme rationalisering af de forskellige anvendelser gennem en integreret forvaltning, indsats mod spild og rentabilisering af rensset vand;

- tilskyndelse til, at offentlige anlæg bringes i overensstemmelse med EU's standarder, især for affaldsbehandling og virksomheders anlæg og materiel, navnlig med hensyn til forurenende udledninger; det kan gøres gennem økonomisk støtte under overholdelse af reglerne for statsstøtte;
- gennemførelse af pilotforsøg med bæredygtig udvikling og tilskyndelse til regionalt samarbejde med hver geografisk zones nabolande på områder med tilknytning til miljø.

e. INFORMATIONSSAMFUNDET

Udviklingen af informationssamfundet gennem udvikling af telekommunikationsnet, multimedietjenester og teknologisk innovation er en virkelig chance for regionerne i den yderste periferi. Ved at mindske tids- og afstandsbarriererne bidrager de nye informations- og telekommunikationsteknologier til at ændre deres socio-økonomiske miljø, selv om følelsen af psykologisk isolation ikke dermed kan fjernes fuldstændigt.

For at gribe denne chance er det væsentligt, at de lokale aktører med aktiv støtte fra offentlige myndigheder og private partnere undersøger, hvilke behov der kan opfyldes gennem de muligheder, der ligger i disse nye teknologier og definerer, hvilke aktioner der skal gennemføres for at udnytte de informationstilknyttede forandringer, der påvirker alle områder af menneskers aktivitet.

Når de fjerntliggende regioner kobles på informationssamfundet, vil det mildne visse af de handicap, der skyldes deres geografiske situation og vil gøre det muligt:

- på det sociale plan at ændre praksis for aktiviteter, der vedrører information af borgerne, deres sundhed, almene uddannelse og erhvervsuddannelse samt kultur;
- på det økonomiske plan at udvikle visse former for telearbejde og planlægge etablering af nye aktiviteter i servicesektoren. Telematik gør det muligt at få forbindelse til verdensmarkederne og drage fordel heraf med forbehold for, at der bliver taget hensyn til hele informationskæden, herunder aspekter i forbindelse med elektronisk handel eller optimering af transportomkostninger for produkterne. Det er nemlig nødvendigt at sikre, at de aktioner, der iværksættes, er levedygtige og hviler på lokale kræfter og kvalifikationer. Endvidere vil traditionelle aktiviteter som turisme kunne finde nye perspektiver, når de når ud til et større publikum.

Disse få ideer illustrerer mulighederne for at forbedre de fjerntliggende regioners socio-økonomiske liv, men de vil kun kunne konkretiseres, hvis indbyggerne selv engagerer sig, og hvis de får den nødvendige støtte fra de berørte offentlige myndigheder (bl.a. fra europæiske programmer, der er tilpasset den slags problemer). De fleste af økonomierne er skrøbelige, og det er derfor ønskeligt, at støtten kommer ved iværksættelsen af nye midler (infrastrukturer og tjenester, erhvervsuddannelse), men det bør ligeledes sikres, at kommunikationspriserne er konkurrencedygtige i forhold til dem, der gælder for socio-økonomiske aktører i mere gunstigt stillede regioner, så der er mulighed for at få adgang til markeder på rimelige konkurrencevilkår.

Det er derfor nødvendigt i alle disse regioner at gennemføre integrerede pilotaktioner, der er tilpasset de faktiske behov, er af en vis varighed, og hvor aktørerne i marken inddrages. Det gælder om derigennem at fremme formidlingen af informations- og kommunikationsteknologiske værktøjer i den socio-økonomiske struktur, så der kan udvikles nye tjenester og aktiviteter, der kan

virke strukturerende for de fjerntliggende regioners udvikling hen imod en større og mere effektiv integration i verdenssamfundet.

I den forbindelse skal det understreges, at Den Europæiske Union aktivt støtter udviklingen af informationssamfundet gennem forskellige instrumenter inden for promotion (programmet PROMISE), forskning og teknologisk udvikling (programmet IST) og også udvikling i regionerne. Flere pilotprojekter er ved at blive iværksat. Denne aktivitet vil kunne udvides i fremtiden, også til de fjerntliggende regioner.

Der vil ligeledes kunne hentes inspiration i et initiativ for tredjelandene omkring Middelhavet, der får finansiering gennem MEDA-programmet. Inden for disse rammer samarbejder Kommissionen med de knudepunkter, der er udpeget i hvert partnerland. Den finansierer således projekter i fem sektorer, der er blevet prioriteret:

- kommunikations- og informationsteknologi anvendt i undervisning, herunder fjernundervisning;
- elektronisk handel og økonomisk samarbejde;
- sundhedsnet (forbindelser mellem hospitaler, telediagnostik, fælles databaser osv.);
- multimedieadgang til kultur- og turistressourcer;
- informations- og kommunikationsteknologier anvendt i industrier og til innovation.

Projektdeltagerne bliver samlet i konsortier og omfatter virksomheder, universiteter, administrationer, hospitaler osv. i Middelhavslandene og medlemsstaterne i Den Europæiske Union. Alle de aktioner, vil vi kunne tilpasse de fjerntliggende regioner, naturligvis med respekt for deres særlige forventninger og behov.

I disse aktiviteter er der altid taget behørigt hensyn til dialog og erfaringsudveksling forud for og under udviklingen af initiativerne.

For at definere disse behov og disse forventninger vil vi i forbindelse med PROMISE programmet eller forskningsprogrammet IST og/eller med støtte fra strukturfondene og regionalfondene, kunne:

- iværksætte en form for systematisk samråd mellem Kommissionen, de respektive medlemsstaters nationale myndigheder og de fjerntliggende regioner (forum) med henblik på at definere de vigtigste behov;
- støtte oprettelsen af lette strukturer til formidling af information, som kan fungere som katalysatorer og danne rammer om udvekslinger for lokale initiativer,
- udvikle kontakter i netværk med andre aktioner på disse områder, hvad enten det drejer sig om digitale byer, fjernundervisning eller andre særlige temaer;
- formulere integrerede pilotprojekter, der er tilpasset de faktiske behov, og hvori aktørerne i marken inddrages (SMV, universiteter, hospitaler, lokale offentlige administrationer osv.).

Det gælder om derigennem at fremme integrationen af informations- og telekommunikationsteknologiske værktøjer i den socio-økonomiske struktur for at udvikle nye tjenester og aktiviteter, der vil kunne virke strukturerende for de fjerntliggende regioners udvikling hen imod en større og mere effektiv integration i verdenssamfundet.

f. FORSKNING OG UDVIKLING

De betydelige bevillinger fra strukturfondene har gjort det muligt for regionerne i den yderste periferi til en vis grad at indhente det videnskabelige og teknologiske efterslæb, og denne indsats skal videreføres.

For at optimere de aktioner, strukturfondene finansierer i forskningssektoren, har Kommissionen foreslået regionerne og medlemsstaterne at udvikle integrerede regionale strategier for FTU og innovation i partnerskab (meddelelse med titlen "Samhørighed, konkurrenceevne og FTU- og innovationspolitik"). På samme måde som de øvrige ugunstigt stillede regioner i Den Europæiske Union kan de fjerntliggende regioner blive omfattet af foranstaltningerne til informationsformidling, og især kan de få adgang til det websted, Kommissionen har oprettet for at sikre, at de mindre gunstigt stillede regioner og de øvrige kan udveksle bedste praksis for FTU og innovation samt økonomisk udvikling.

Gennem databasen RINNO (Regional Innovation Observatory), der i øjeblikket er under oprettelse, vil de fjerntliggende regioner få direkte adgang til de erfaringer, der er indhøstet gennem RIS-pilotprojekterne (regionale innovationsstrategier – artikel 10 i den tidligere forordning om EFRU) og RITTS (infrastrukturer og regionale strategier for innovation og teknologioverførsel – programmet "Innovation" under rammeprogrammet).

Kommissionen vil under forberedelserne af strukturforanstaltningerne for 2000-2006 sammen med medlemsstaterne og de berørte regioner afgøre, hvordan disse integrerede regionale strategier for FTU og Innovation bedst kan iværksættes i de fjerntliggende regioner. Disse strategier bør gøre det muligt at optimere disse regioners deltagelse i Fællesskabets FTU-rammeprogram.

C. DET INTERNATIONALE MILJØ OG REGIONALT SAMARBEJDE

I kraft af deres geografiske beliggenhed i Caribien, den nordlige del af Sydamerika, den østlige side af Atlanterhavet og den afrikanske kyst og det Indiske Ocean ligger de fjerntliggende regioner tæt på tredjelande, der er knyttet til Den Europæiske Union gennem associeringsaftaler (f.eks. AVS, Marokko, Mexico, Sydafrika) eller er omfattet af autonome præferenceordninger (f.eks. Latinamerika). En af betingelserne for de fjerntliggende regioners økonomiske udvikling er, at de kan blive integreret i deres regionale område. Disse regioner har talrige landbrugs- og håndværksprodukter, der ligner eller er de samme som deres naboers, og dette kan som følge af lønforskelle rejse visse interne konkurrenceproblemer på deres marked og konkurrenceevneproblemer i resten af Unionen. Men det kan også give muligheder for samarbejde om at søge efter afsætningsmuligheder. I øvrigt har de fjerntliggende regioner problemer med at sikre deres produkters adgang til de regionale markeder i deres geografiske områder.

Kommissionen er derfor fortsat forpligtet til at tilskynde til regionalt samarbejde mellem regionerne i den yderste periferi på den ene side og AVS-landene og de oversøiske lande og territorier (OLT) på den anden side. Denne forpligtelse står allerede i Lomé-konventionen og i partnerskabsaftalen

mellem AVS og EU, der efterfølger den og i beslutningen om associering med OLT. Denne dimension er også en prioritet, der er anført i initiativet INTERREG III afsnit «B» for perioden 2000-2006. Konkret kan man forestille sig, at den Europæiske Udviklingsfond og den Europæiske Fond for Regional Udvikling gennemfører aktioner samtidig. Kommissionen er indstillet på at undersøge og støtte pilotprojekter, den får forslag til. Den noterer, at områderne miljø, forskning og teknologisk udvikling, energi og telekommunikation er nævnt som områder, hvor det regionale samarbejde anses for særlig vigtigt. Det samme gælder samarbejdet med andre lande navnlig i Latinamerika. Kommissionen er ligeledes positiv over for, at de fjerntliggende regioner deltager i relevante regionale samarbejdsorganisationer efter regionernes eget ønske.

Tidligere var det regionale samarbejde en del af programmet for de franske oversøiske departementer, men ikke af programmerne for De Kanariske Øer, Azorerne og Madeira. Men Kommissionen er helt åben over for udvikling af det regionale samarbejde for de fjerntliggende spanske og portugisiske regioner.

Generelt er det vigtigt, at det regionale samarbejde med nabolandene sker med udgangspunkt i regionerne i den yderste periferi. Indtil nu har den væsentligste del af disse regioners samhandel faktisk været mellem de pågældende regioner og deres medlemsstater. I fremtiden må der ske en åbning i forhold til nabolande og -territorier, selv om det nok vil skabe vanskeligheder for de berørte regioner, især med hensyn til omkostningerne til arbejdskraft og migrationsstrømmene. Men det er væsentligt, at de fjerntliggende regioner sikres en bedre tilstedeværelse i deres geografiske områder.

Det bør nævnes, at de fjerntliggende regioners handelsmæssige situation vil udvikle sig i forhold til den økonomiske integrationsproces, der i øjeblikket foregår i deres geografiske områder, og det er relevant at undersøge virkningen heraf regelmæssigt. For eksempel vil indgåelse af økonomiske partnerskabsaftaler mellem Den Europæiske Union og AVS-landene efterhånden kunne åbne AVS-markederne for regionerne i den yderste periferi. I mellemtiden er Kommissionen parat til at indlede en uafhængig analyse af, hvorledes AVS-EU-partnerskabsaftalen påvirker regionerne i den yderste periferi. Det har de berørte medlemsstater og regioner også anmodet om.

I den forbindelse bør det siges, at der i Europa-Parlamentets rapport om relationerne mellem OLT, AVS og regionerne i den yderste periferi i handelsspørgsmål er en positiv holdning til, at der indgås lokale aftaler om gensidig åbning af markederne i OLT, AVS og de fjerntliggende regioner, hvilket vil kunne gøre det muligt at stimulere og styrke den regionale integration og således fremme hele områdets gradvise overgang til fri handel med hele Unionen, når tiden er inde. Samtidig skal Fællesskabet overholde de forpligtelser, der er indgået i forbindelse med Verdenshandelsorganisationen. Ved første øjekast synes en differentiering mellem den handelsordning, der anvendes i de fjerntliggende regioner og den, der anvendes af Fællesskabet selv at være uforenelige med toldunionens integritet og sammenhæng. Samtidig bør enhver handelspræference til handlen i et naboland til de fjerntliggende regioner uden en økonomisk integrationsaftale i henhold til WTO eller en dispensation, betragtes som uforenelig med WTO's grundlæggende princip om ikke-forskelsbehandling, hvis den samme præference ikke også bevilges enhver anden handelspartners handel, når denne er medlem af WTO. Imidlertid er Kommissionen rede til at se på disse spørgsmål sammen med eksperter fra medlemsstaterne og de fjerntliggende regioner selv.

Den Europæiske Unions mulige fremtidige aktioner på dette område vil derfor følge to hovedlinjer:

- hvad det regionale samarbejde angår, bør der fortsat tilskyndes til samarbejde mellem de fjerntliggende regioner på den ene side og AVS-landene og OLT og andre partnere på den anden. Dette samarbejde bør blandt andet ske gennem en samtidig aktion med den Europæiske Fond for Regional Udvikling og den Europæiske Udviklingsfond samt andre finansielle midler i

henhold til samarbejds- eller associeringsaftaler. Kommissionen ønsker således at tilskynde regionerne i den yderste periferi til at engagere sig aktivt i at oprette samarbejdsstrukturer i de geografiske områder, hvor de befinder sig;

- hvad det internationale miljø angår, bør der foretages de nødvendige analyser af muligheder og spørgsmål i forbindelse med den økonomiske integration, der er i gang i de fjerntliggende regioners geografiske områder; Kommissionen er således indstillet på at tage initiativet til en analyse af, hvordan den nye partnerskabsaftale mellem AVS og Den Europæiske Union påvirker regionerne i den yderste periferi med henblik på i givet fald at definere kompensationsforanstaltninger til producenterne i disse regioner.

KONKLUSION

Både denne rapport og de memoranda, der er fremlagt af de berørte medlemsstater og regioner, har vist, at Den Europæiske Unions indsats for regionerne i den yderste periferi indtil nu har givet store resultater, der i høj grad har støttet den socioøkonomiske udvikling. De har også vist, at den metode, der blev lanceret for ti år siden, og som er blevet videreført i POSEI-programmerne, som Rådet vedtog i 1989 og 1991, var passende. I lyset af de vedvarende handicap skal den videreføres.

I en Europæisk Union, der forbereder sig på betydelige ændringer som følge af udvidelsen, og som står over for udfordringen fra globaliseringen, bør denne indsats imidlertid blive mere målrettet og effektiv. Den nye artikel 299, stk. 2, er i den henseende en vigtig politisk løftestang. De tre handlingsprogrammer (POSEIDOM, POSEIMA, POSEICAN) vil fortsat spille deres væsentlige rolle i lyset af den nye artikel.

På dette grundlag vil Kommissionen udvikle de aktioner, der er beskrevet i anden del af denne rapport. Den forelægger Rådet initiativer i løbet af år 2000. Den sørger for, at der **ikke sker afbrydelser**, såfremt eksisterende foranstaltninger forlænges. Hvor det ikke er muligt at indføre **permanente** ordninger, vil den bestræbe sig på at sikre, at de foreslåede foranstaltninger bliver af **lang varighed** på den betingelse, at der foretages regelmæssig kontrol. Desuden udarbejder den hvert år et **program** over planlagte initiativer for disse regioner. Da Kommissionens forslag har virkninger på budgettet, vil de være genstand for særlig opmærksomhed i forbindelse med de finansielle overslag i den interinstitutionelle aftale af 6. maj 1999.

For at være i overensstemmelse med den konstante udvikling i EU's og også internationale forhold vil Kommissionen, hver gang det viser sig nødvendigt, tilpasse de planlagte politikker i POSEI-programmerne.

Ved forberedelsen af nye initiativer er den fast besluttet på at videreføre praksis med **partnerskab mellem Kommission, medlemsstat og regioner** i overensstemmelse med principperne i POSEI-programmerne. For at sikre en stadig og global dialog mellem EU-institutionerne og de fjerntliggende regioner vil der desuden kunne afholdes samlede partnerskabsmøder regelmæssigt, for eksempel en gang om året, for at få en bred udveksling af synspunkter om alle spørgsmål vedrørende disse regioner.

Endelig sørger Kommissionen for, at dens **interne organisation** kan sikre en effektiv behandling af spørgsmål om de fjerntliggende regioner. Disse spørgsmål vedrører næsten alle Kommissionens medlemmers – og tjenestegrenes – kompetenceområder. Men der kræves samtidig en god koordinering og opretholdelse af gode forbindelser og et godt samspil med de relevante centrale og regionale administrationer. Dette var rigtigt i går og vil være endnu rigtigere i morgen i henhold til helhedsstrategien i artikel 299, stk. 2. Denne opgave tilfalder den **kompetente fællestjenstlige gruppe for disse regioner**, der har stået sin prøve, og som Kommissionen beder om at fortsætte og styrke sin indsats.

Et metodisk spørgsmål fortjener at blive nævnt. Det drejer sig ikke blot for Kommissionen om at koncentrere sig om de punktuelle anmodninger vedrørende disse regioner. Før Kommissionen går i gang med nye fællesskabsregler, vil den se på, om der er **aspekter, der skal undersøges**

vedrørende regionerne i den yderste periferi. Der skal nemlig i alle politikker tages højde for deres mulige direkte og indirekte, positive og negative indvirkninger på disse regioner. Det vil Kommissionens tjenestegrene og især den fællestjenstlige gruppe være opmærksom på.

De fjerntliggende regioners fremtid vil i vid udstrækning blive afgjort af, om den i denne rapport foreslåede strategi bliver en succes. Men denne succes vil også få stor betydning for Den Europæiske Union som helhed, idet den således vil have bevist sin evne til, med succes, at tage en af de mest komplekse udfordringer op, som Unionen står overfor.

BILAG I – DE VIGTIGSTE FORANSTALTNINGER, DER ER TRUFFET SIDEN VEDTAGELSEN AF POSEI-PROGRAMMERNE

REGIONALPOLITIK - STRUKTURFONDE

	DOM	DE KANA- RISKE ØER	MADEIRA	AZORER NE
Finansielle interventioner i henhold til Mål 1 89-93/94-99/2000-2006	X	X	X	X
Finansielle interventioner fra initiativet REGIS I og II 89-93/94-99	X	X	X	X
Finansielle interventioner fra initiativet INTERREG IIIB 2000-2006	X	X	X	X
Finansielle interventioner fra initiativerne LEADER og EQUAL 2000-2006	X	X	X	X
Finansielle interventioner fra Samhørighedsfonden 94-99/2000-2006		X	X	X
Fastsættelse af loft over EU-støtten på 75 %	X			
Fastsættelse af loft over EU-støtten på 85 %		X	X	X
Den finansielle bevilling pr. indbygger forhøjet fra 25 til 100 % i forhold til gennemsnittet for regioner under mål 1	X	X	X	X
Definitioner af særlige regionale samarbejdszoner INTERREG IIIB 2000-2006	X	X	X	X

LANDBRUG⁶

FORANSTALTNINGER	DOM	De Kanariske Øer	Madeira	Azorerne
FMO ⁷				
banan (Rådets forordning 404/93)	X	X	X	
sukker (Rådets forordning 2038/99)	X		X	X
ananas (Rådets forordning 525/77)	Martinique			
is (Rådets forordning 3072/95)	Guyana/ Réunion			
LANDBRUGSAFSNITTET I POSEI	Rådets forordn. 3763/91⁸	Rådets forordn. 1601/92	Rådets fo. 1600/92	Rådets fo. 1600/92
UNDTAGELSER				
ikke anvendelse af told på en tobakskvote (20.000 t)		X		
ikke anvendelse af regionalt loft, individuelle ræmier, belægningsgrad (kvæg)	X			
støtte til mælkeproduktion, ikke anvendelse af kvota	X			
ikke anvendelse af rydning af vinmarker og destillation		X	X	X
stilladelse til regional støtte til tobak		X		
begrænsning (april-okt.) indførsel af kartofler (slutn. 1999)		X		
ikke anvendelse af medansvarsafgift korn		X		
strukturelle undtagelser (5a)	X	X	X	X

⁶ Ved midlertidige foranstaltninger er udløbet anført i parentes med fed.

⁷ De FMO, der nærmere bestemt vedrører regionerne i den yderste periferi, enten med hensyn til det omfattede produkt eller fordi de indeholder en tilpasning af FMO til disse regioner, er anført her for at give et samlet overblik over tilpasningen af den fælles landbrugspolitik

⁸ Som ændret ved Rådets forordning nr. 2598/95

FORANSTALTNINGER	DOM	De Kanariske Øer	Madeira	Azorerne
UPPLERENDE STØTTE				
lektarstøtte tobak				X
upplerende støtte	X	X	X	X
GBM og PVA (= 50 €/hoved)				
uppl. støtte får, geder (= forsk. lam tunge/lette)		X		
AD HOC STØTTE				
ærlig forsyningsstøtte	X	X	X	X
støtte til levering af dyrefoder til Guyana	X			
levering af avlsdyr	X	X	X	X
levering af fedekvæg (indtil medio 1997)	X	X	X	
mulighed for traditionel eksport/forsendelse	X	X	X	X
upplerende støtte til malkekvæg (max 78.000 hoveder, 40 €/hoved)				X
støtte til konsum mælkeprodukter		X	X	
støtte til privat oplagring af traditionelle oste				X
støtte program initiativ frugt, grønsager, blomster	(slutn. 95)	X	X	X
støtte til lokal markedsføring af frugt, grønsager, blomster	X			
produktionsstøtte grøn vanille, æteriske olier (vetiver, geranium)	X			
støtte til markedsføring i EØF frugt, grønsager, blomster	X	X	X	X
støtte til lokal forarbejdning af frugt og grønsager	X			
ektorundersøgelse frugt og grønsager	X	X	X	X
produktionsstøtte ananas (1 €/kg)				X
ømlægningsstøtte rørsukker og jordforbedring	X		X	
forarbejdningsstøtte rørsukker til rom eller sirup	X		X	

FORANSTALTNINGER	DOM	De Kanariske Øer	Madeira	Azorerne
lektarstøtte/roer				X
tøtte til lokal forarbejdning af roer til hvidt sukker 20 €/t)				X
tøtte til lagring af hedvin max.20.000hl/år)			X	
roduktionsstøtte VQPRD (= 500 €/ha)		X	X	X
tøtte til køb af koncentreret most og vinsprit i EØF			X	
lektarstøtte til produktion af udsæd, cikorie = 500 €/ha)		X	X	
lektarstøtte til produktion af udsæd, cikorie = 500 €/ha)				X
tøtte til markedsføring af læggekartofler i EØF				X
lektarstøtte til produktion af ris (medio 1996)	X			
tøtte til markedsføring af ris fra Guyana 20.000 t) i Antillerne og EØF	X			
tøtte til pakning af olivenolie på De Kanariske Øer		X		
roduktionsstøtte honning (= 20 €/stade, max. 5000 tader)		X		
branchestøtte til opdræt Réunion og Martinique 1996/2000)	X			
logo	X	X	X	X
UD HOC / UNDTAGELSER				
ytosanitære bestemmelser	X		X	X
eterinære bestemmelser	X	X	X	

FISKERI

	DOM	DE KANARISKE ØER	MADEIRA	AZORERNE
Program for udnyttelse af fiskeressourcer (statistik, havforskning og miljø, tunfisk og demersale arter) – Besl. 92/448 (1992-93)			X	X
Oprettelse af et forsøgscenter for akvakultur – B. 92/448 (1992-93)			X	
Fastsættelse af prolongationspræmien for sardin - Forordning 1674/92 (1992)		X		
Bygning af havforskningsskib – B. C(93)2032 (1993)				X
Bidrag til køb af udstyr til dette skib – B. C(93)3167 (1993)				X
Undersøgelse af betingelserne for sø- og landtransport fiskerivarer – B. C(93)3157 (1993-96)	X			
Ordning med ydelse af højere støtte til producentorganisationer – F. 1603/92 (1992-97)	X	X	X	X
Plan for fremme af Guyanas tropiske vilde reje – B. C(93) 3157 (1993-96)	X			
Akvakulturprogram (teknisk center og teknologioverførsel) – B. C(93) 3157 (1993-96)	X			
Markedsundersøgelse for salg af fersk tun – B. C(93) 3157 (1993-96)	X			
Støtteordning for afsætning af blæksprutter – F. 1658/93, 712/97 (1993-97)		X		
Undersøgelse af standardisering af en standardbåd – B. C(93) 3157 (1993-97)	X			

	DOM	DE KANARISKE ØER	MADEIRA	AZORERNE
Undersøgelse af positionering af fisk på det europæiske marked for eksotiske fiskerivarer – B. C(93) 3157 (1993-97)	X			
Midlertidig suspension af told ved import af fiskerivarer – F. 3621/92 (1992-2000)		X		
Ordning for godtgørelse af meromkostninger ved afsætning af visse fiskerivarer – B. 92/448, 92/449, F. 1503/94, 2337/95, 1587/98 (1992-2001)	X	X	X	X
Godkendelse af repræsentative havne til priser – F. 1672/92		X		
Anvendelse af særlig pris for sardiner – F. 1673/92		X		

SKATTEFORHOLD

FORANSTALTNINGER	DOM	Kan. Øer	Madeira	Azorerne
Undtagelse fra anvendelsesområdet for det sjette direktiv 77/388 om det fælles momssystem (artikel 3 i direktiv 77/388 EØF og artikel 4 i forordning (EØF)1911/91).(1)	X	X	(1)	
Afgifter på import og produktion APIM og særlige importafgifter (artikel 5 og 6, stk. 4, i forordning (EØF)1911/91 og artikel 1 og 2, i forordning 2674/99 og artikel 1 og 2 i forordning 564/93) 31. december 2000		X		
Import- og produktionsafgift Særtold (Rådets beslutning 89/688) 31. december 2002	X			
Lavere punktafgifter på rom (Rådets beslutning af 30.10.95) 31. december 2002	X			

(1)Regioner, der er omfattet af det fælles momssystem, anvender lavere satser for visse kategorier af lokale produkter.

TOLD

FORANSTALTNINGER	DOM	Kan. Øer	Madeira	Azorerne
Undtagelser				
Undtagelse af forædlingsaktiviteter i frizoner fra økonomiske forudsætninger (artikel 173 F. 2913/92)	X ¹	X ¹	X	X ¹
Midlertidig suspension/graderet indførelse af toldsatser for visse industrivarer (F 1605/92: slutn. 1996 - F 527/96: slutn. 2000)		X		
Undtagelse for anvendelse af antidumpingforanstaltninger industrivarer (F 1602/92: indtil slutningen af 1996)		X		
Midlertidig suspension af toldsatser EKSF-produkter (B 92/319: indtil slutningen af 1995)		X		
Midlertidig suspension af toldsatser for produkter til udstyr til frizoner (F 1657/93: indtil slutningen af 2000)			X	X ¹
Ikke anvendelse af toldsatser for produkter, der skal forarbejdes i frizoner (F 122/96: indtil slutningen af 2005)			X	X ¹
Ikke anvendelse af kvantitative restriktioner for visse tekstilvarer (F 1087/97)		X		

¹ I praksis anvendes denne foranstaltning ikke, da der ikke er frizoner i denne region

INITIATIVER TIL REGIONALT SAMARBEJDE

INITIATIVER	Regioner i den yderste periferi	RETSGRUNDLAG
Undersøgelse for at udvælge de vigtigste sektorer til fælles regionale projekter (Finansiering fra EUF + EFRU)	Caribien/ de caribiske DOM	Lomé-konvention IVa, afsnit XII Regionalt samarbejde (især artikel 156-158), jf. Bilag XXXII ; [+ reglerne om EFRU]
Regionale programmer for turisme, miljø, fiskeri og udvikling af samhandel (deltagelse i styringsudvalg; tilrådighedsstillelse af lokale af Réunion)	Det Indiske Ocean/ Réunion	Lomé-konvention IVa, afsnit XII Regionalt samarbejde (især artikel 156-158), jf. Bilag XXXII
Undersøgelse af virkningerne på Réunion af forhandlingerne om et frihandelsområde mellem EF og Sydafrika	Det Indiske Ocean/ Réunion	EF-budgettet
Beskyttelsesklausel for regionerne i den yderste periferi i aftalen mellem EF og Sydafrika	Alle regioner i den yderste periferi	Rådets afgørelse 1999/753/EF af 29.7.99 om midlertidig anvendelse af aftalen om handel, udvikling og samarbejde mellem Det Europæiske Fællesskab og Den Sydafrikanske Republik artikel 24, stk. 2 EFT L 311 af 4.12.99
Regionalt indikativprogram for den caribiske region fra 1997, der omfatter koordinering af de økonomiske politikker for AVS/OLT/DOM samt AVS/OLT/DOM-aktioner omfattet af henholdsvis EUF og EFRU	Caribien/ de caribiske DOM	Lomé-konvention IVa, afsnit XII Regionalt samarbejde (især artikel 156-158), jf. Bilag XXXII
Samarbejde mellem DOM og Organisationen af Østcaribiske stater (OECS) (regelmæssige møder)	Caribien/ de caribiske DOM	Lomé-konvention IVa, Bilag XXXII

STATSSTØTTE

Liste over beslutninger om "statsstøtte" vedrørende ordninger, der er i kraft pr. 01.01.2000 eller gennemgår proceduren for passende foranstaltninger vedrørende ordninger med et regionalt sigte¹

FORANSTALTNINGENS TITEL	DOM	KAN. ØER	MADEIRA	AZORERNE
N 144/96 Økonomisk og skattemæssig ordning for De Kanariske Øer (indtil 31.12.2006)		X		
N 708/98 Den særlige kanariske zone (indtil 31.12.2006) ²		X		
N 363/99 – Garantifond for DOM (indtil 31.12.2006)	X			
NN 121/93 – Seks skattemæssige foranstaltninger (under overvejelse)	X			
N 131/92 – Regionalfond for virksomheder og beskæftigelse (under overvejelse)	X			
N 197/87 – Fritagelse for erhvervsskat i DOM (under overvejelse)	X			
E 19/94 – Frizonen på Madeira (under overvejelse)			X	
N 394/96 – Turismefremmende foranstaltninger - SITRAA (indtil 31.12.2001)				X

¹ Da denne tabel blev udarbejdet, var visse ordninger for Madeira eller Azorerne blevet anmeldt til Kommissionen, der endnu ikke havde truffet nogen beslutning

² den særlige kanariske zone trådte i kraft den 1. januar 2000

BILAG II

UDGIFTER EUGFL-GARANTISEKTIONEN 1992/1999 (i mio. EUR)

Regnskabsår	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Gennemsnit
Sæson	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	1995-1999

POSEIDOM – De franske oversøiske departementer

Udgifter	8,4	38,0	34,1	31,9	26,3	25,1	30,7	41,4	31
heraf 1830 vegetabiliske produkter	8,4	37,2	32,2	30,2	23,7	17,3	20,9	29	24
heraf forsyning		23,1	17,2	14,0	7,5	5,1	4	10,3	8
heraf anden støtte		14,1	15	16,2	16,2	12,2	16,9	18,7	16
heraf 2510 animalske produkter	0	0,8	1,9	1,7	2,6	7,8	9,8	12,4	7
heraf forsyning		0	0	0,6	0,6	0,2	0,6	0,1	0
heraf anden støtte		0,8	1,9	1,1	2	7,6	9,2	12,3	6
Kreditter på det oprindelige budget	45	47	50	35	61	49	34	45	
heraf 1830 vegetabiliske produkter	42	45	47	31	48	36	22	33	
heraf 2510 animalske produkter	3	2	3	4	13	12,6	12	12	

POSEIMA – Madeira og Azorerne – Portugal

Udgifter	0,8	36	41,7	40	43,1	24,2	30,2	40,2	36
heraf 1831 vegetabiliske produkter	0,8	27,9	26,9	22,7	16,3	13,8	14,3	15,5	17
heraf forsyning		27,3	25,8	18,5	10,7	10	8,8	11,9	12
heraf anden støtte		0,6	1,1	4,2	5,6	3,8	5,5	3,6	5
heraf 2511 animalske produkter	0	8,1	14,8	17,3	26,8	10,4	15,9	24,7	19
heraf forsyning		6,2	7,2	7,6	8,7	7,9	6,5	8	8
heraf anden støtte		1,9	7,6	9,7	18,1	2,5	9,4	16,7	11
Kreditter på det oprindelige budget	11,5	55	55	55	58	46	36	40	
heraf 1831 vegetabiliske produkter	1,5	33	34	32	34	25,2	18	21	
heraf 2511 animalske produkter	10	22	21	23	24	20,4	18	19	

POSEICAN – De Kanariske Øer – Spanien

Udgifter	0	110,1	140,1	137,9	115,8	104,3	92,6	120,6	114
heraf 1832 vegetabiliske produkter	0	30,1	43,8	44,2	30,9	34,8	25,8	37,7	35
heraf forsyning		29,9	38,5	32,7	19,8	23,6	20,6	26,1	25
heraf anden støtte		0,2	5,3	11,5	11,1	11,2	5,2	11,6	10
heraf 2512 animalske produkter	0	80	96,3	93,7	84,9	69,5	66,8	82,9	80
heraf forsyning		76,8	92,2	89,2	80,5	65,3	62,6	78,5	75
heraf anden støtte		3,2	4,1	4,5	4,4	4,2	4,2	4,4	4
Kreditter på det oprindelige budget	9,5	216	217	215	147	117	104	106	
heraf 1832 vegetabiliske produkter	1,5	91	89	95	52	40,8	37	38	
UDGIFTER I ALT	9	184	216	210	185	154	154	202	
Kreditter på det oprindelige budget i alt	66	318	322	305	266	211	174	191	
	57	134	106	95	81	57	21	-11	
Ikke brugt	86%	42%	33%	31%	30%	27%	12%	-6%	

Ikke brugt, i %									
-----------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--